LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $1200
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 54 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Liepos (July) 19, 1968 Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Tiesioginė kelionė
Lietuviams bus patogu
Rūkymo epidemija
Moterys vairuotojos
Rinkiminė platforma

— Rašo **J. Gasiūnas** —

Seniai lauktoji tiesioginė kelionė tarp Maskvos ir New Yorko, pagaliau, prasidėjo. Didžiulis tarybinis I1-62 lėktuvas su keleiviais pasiekė New Yorką praeitą pirmadienį.

Iš New Yorko Kennedy International Aerodromo galima bus vykti į Maskvą antradieniais kaip 2:55 popiet. Lėktuvas Maskvą pasieks sekamo rytmečio 9:30. Kelionei užsiregistruoti galima informacijų raštinėje nuo rugpiūčio 1 d., 45 E. 49th St., New Yorke, tel. PL 2-3030.

—:—

Dabar bus amerikiečiams lietuviams daug patogiau savo gimtąjį kraštą aplankyti, kuomet be jokio persėdimo bus galima iš New Yorko į Maskvą nuvykti ir tą pačią dieną Vilnių pasiekti.

Ne taip, kaip pirmiau, kai reikėdavo porą ar daugiau kartų persėsti iš vieno lėktuvo į kitą ir dar nors vieną naktį kelionėje kur nors nakvoti. O tokia kelionė gerokai turistus privargindavo.

Kelionės biletas, atrodo, nebus brangesnis, kaip ir pirmiau.

—:—

Tiesioginio kelio atidarymas tarp New Yorko ir Maskvos taipgi turi svarbią politinę reikšmę. Tai taikingos diplomatijos laimėjimas.

Dabar laukiame kitos svarbios sutarties vykdymo, kada tarybiniai konsulatai atsidarys New Yorke ir Chicagoje, o Jungtinių Valstijų konsulatai Leningrade ir, rodos, Vladivostoke.

Lietuviams tuomet irgi būtų daugiau patogumų turistinėms kelionėms pasiruošti ir kitus reikalus, susijusius su Lietuva, atlikti.

—:—

Daugelis mano, kad specialų traukinį, kuriuo buvo iš New Yorko pervežtas užmuštojo Roberto Kenedžio karstas su visais palydovais į Washingtoną, pasamdė federalinė valdžia. Apie tai buvo ir spaudoje rašyta.

Dabar jau paaiškėjo, kad tą traukinį pasamdė Kenedžio šeima ir pamokėjo $15,000.

—:—

Kai federalinė valdžios agentūra, ištyrusi rūkymo pasekmes, paskelbė, kad rūkytojai sutrumpina savo amžių net 8 metais, rodos, kiekvienam rūkytojui reikėtų rimtai pagalvoti, ar apsimoka rūkyti.

Bet labai gaila, kad rūkymas nemažėja, o vis smarkiau plečiasi tarp nepilnamečių berniukų ir mergaičių.

Ir kaip gi jis nesiplės, kai jaunimas ir vaikai mato savo tėvus rūkant, mato televizijoje smarkiai cigaretes garsinant.

—:—

Štai jums televizijoje cigarečių garsinimo duomenys: per pirmuosius šių metų tris mėnesius televizijai sumokėjo cigarečių Salem kompanija $3,552,700, Winston kompanija — $3,321,600, Kool komp. — $2,103,000.

Tuos biaurius nuodus televizijoje visokiais būdais garsina ir garsina, o vaikai ir paaugliai į savo galvas įsikala, kad be cigarečių nei negalima gyventi.

Argi ne laikas cigarečių ir visokio tabako garsinimus uždrausti?

—:—

Jei kas netaip vykusiai automašiną vairuoja, tuoj išgirsi sakant: moteriškas vairavimas. Daugelis ir mano, kad moterys prasčiau už vyrus vairuoja.

Bet daugelio metų patyrimai parodo, kad moterys vairuoja automašinas daug atsargiau ir trafiko nelaimių mažiau pergyvena. Tokių moterų vairuotojų šiaurrytinėse valstijose yra daugiau kaip 6,000.

Apdraudos kompanijos sako, kad moterų vairuotojų rekordai yra daug geresni, kaip vyrų vairuotojų. Tad ar negeriau neatsargų vairuotoją vadinti vyrišku vairuotoju?

—:—

Spaudoje, radijuje ir televizijoje daug girdim apie republikonų ir demokratų kandidatus ir jų platformas, bet nieko apie mažųjų partijų kandidatus bei platformas.

Šioje "Laisvės" laidoje rasite pasiskaityti Komunistų Partijos rinkiminę platformą.

Nuteisti kovotojai už taiką ir laisvę

Saigonas. — Pietų Vietnamo militarinis teismas nuteisė ilgiems metams kalėti keletą nacionalistų, demokratų ir taikos jėgų sąjungos narių, o 10 vadovų, kurių negalėjo suimti, pasmerkė mirties bausmei.

Vietiniai reakcionieriai ir amerikiečiai agresoriai pasimojo susidoroti su šia sąjunga, kuri kovoja prieš okupantus ir vietinius jų tarnus, už taiką ir koalicinę valdžią.

Hanojaus laikraštis "Nhan Dan", apie tą teismą rašydamas, primena, kad teismo ruošėjai nusigando "nepriklausomybės, demokratijos ir taikos" idėjų, kurias minima sąjunga skleidžia. Ji kviečia Vietnamo liaudį nusikratyti Jungtinių Valstijų "imperializmo jungą" ir jo palaikytojus.

Sustreikavo protinių ligonių prižiūrėtojai; 81 areštuotas

Topeka, Kansas. — Protinių ligonių prižiūrėtojai-aptarnautojai paskelbė streiką. Jie piketuoja dvi valstijos ligoninės. Reikalauja geresnių darbo sąlygų.

Policija pašaukta piketininkų demonstraciją ardyti. Į 24 valandas policija areštavo 81 demonstrantą.

Unijos atstovai pareiškė, kad demonstracijos bus rengiamos ir pačiame Topeka mieste, nepaisant policijos puolimų. Miesto viršininkai sako, kad demonstracijos nebus toleruojamos ir tikimasi daugiau areštų.

Pirmas Vengrijos ambasadorius

Washington. — Jungtinių Valstijų valdžia užgyrė Vengrijos ambasadorių Janos Nagy. Tai bus pirmas socialistinės Vengrijos ambasadorius Amerikoje.

Tarybinį milžiną pasitiko 2,000 New Yorko žmonių; sveikino jį

Liepos 15 d., kaip 5:30 val. popiet, Kennedy International aerodrome nusileido tarybinis greitasis milžinas, kokio dar šis aerodromas nėra turėjęs. Pasitiko ir sveikino jį daugiau kaip 2,000 amerikiečių.

Iš Maskvos lėktuvas Iliušin - 62 atskrido New Yorkan į 12 val., bet buvo priverstas virš N. Yorko skraidyti pusantros val., kol gavo vietą nusileisti. Dabar tiriama, kodėl seniai lauktąjį svečią taip nemandagiai priėmė — turėjo jis skraidyti virš New Yorko taip ilgą laiką. Sako, kad tai buvo toks didelis lėktuvų tuo metu užsigrūdimas, tai nebuvę tuščios vietos nusileisti.

Po ilgų derybų, kurios tęsėsi net desėtką metų, dabar jau susitarta, kad tarybinis lėktuvas vieną kartą į savaitę čia atskris, būtent pirmadieniais, o antradieniais išskris į Maskvą. Tai šis buvo pirmas keleivinis lėktuvas, galįs talpinti daugiau kaip 200 keleivių.

Pan American lėktuvas taipgi skraidys į Maskvą ir atgal vieną syki į savaitę.

Kinija ir Š. Vietnamas laikysis solidariai

Hong Kong. — Čia gauta žinių, kad Šiaurės Vietnamo delegacija, apsilankiusi Pekine, turėjo sėkmingus pasitarimus su Kinijos vyriausybe.

Bendrame pareiškime abiejų vyriausybių vardu pasakyta, kad Kinija ir Šiaurės Vietnamas laikysis solidariai, kad Kinija ir toliau pasižadą Šiaurės Vietnamui padėti kare su Amerikos agresoriais.

Mirė rašytoja Millin

Johannesburg, Pietų Afrika.—Čia mirė Sarah Millin nuo širdies smūgio, išgyvenusi 79 metus. Ji pašė 30 knygų.

TSRS ir JAV pasirašė kultūrinę sutartį; santykiai gerėja

Washington. — Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga pasirašė bendrą sutartį kultūrinių pasikeitimų klausimu.

Prez. Johnsonas perdavė Senatui patvirtinti sutartį su Tarybų Sąjunga astronautų nelaimių reikalu, jeigu jiem pasitaikytų nusileisti svetimoje teritorijoje.

Johnsonas taipgi mano, kad bus susitarta su Tarybų Sąjunga atominių raketų limitacijos reikalu.

Jis pasakė, kad išeidamas iš prezidento vietos paliks Ameriką ir Tarybų Sąjungą geruose santykiuose.

Arabų partizanai veiks organizuotai

Kairas. — Arabų partizanai čia turėjo savo sueigą, kurioje nusitarė organizuotai veikti prieš Izraelio agresiją okupuotose arabų žemėse.

Arabų Sąjungos patalpose partizanai sudarė tarybą iš militarinių ekspertų, kurie direguos arabų partizanų kovas prieš izraeliečius okupantus.

Nuteisė 21 kovotoją už demokratiją

Atenai. — Graikijos karo tribunolas rado kaltais 21 demokratijos gynimo organizacijos narį ir visi buvo nubausti ilgų metų kalėjimu.

Tarp nubaustųjų yra sociologas Gerasimas Notaras, ekonomistas Konstantinas Soffulis, karo laivyno puskarininkis Andreas Palitis.

192 žmonės nušauti į vieną savaitę

Praeitą savaitę 192 žmonės žuvo nuo šautuvo kulkų per visas Jungtines Valstijas.

Tuo metu, kuomet kalbama apie didesnę ginklų kontrolę, žmonių užmušinėjimas dar padidėjo. 1966 m. į savaitę nušovė 125 žmones.

Dr. Kingo užmušėjas grąžinamas Amerikon

Londonas. — Dr. Kingo užmušėjas James E. Ray nusprendė daugiau nesipriešinti pervežimui į Jungtines Valstijas.

Dabar jis gali būti grąžintas į Ameriką greitu laiku ir Memphis mieste teisiamas už pirmo laipsnio papildytą žmogžudystę.

Maskva. — Tarybų Sąjunga paleido 232-rą erdvių satelitą.

Bažnyčių Taryba prieš karą

Uppsala, Švedija. — Pasaulio Bažnyčių Tarybos suvažiavimas nutarė priešintis "tam tikriems karams," kuriuos žmogaus sąžinė neužgiria.

Verstino kareiviavimo klausimu suvažiavimas priėmė 4,000 žodžių pareiškimą, kuriame nurodoma, kad tie, kurių sąžinė priešinga militarinei tarnybai, turi teisę neiti tokion tarnyteisę neiti tokion tarnybon.

Suvažiavimas ragina priimti Kinijos Liaudies Respubliką į Jungtinių Tautų organizaciją.

Ragina bažnyčias ir kitas įstaigas ištraukti finansinius indėlius iš tų įstaigų, kurios praktikuoja rasizmą.

Užgiria branduolinių ginklų ribavimo sutartį, kaip labai svarbų žygį taikai pasaulyje išlaikyti. Ragina Prancūziją ir Kiniją tą sutartį užgirti.

Užmuštas kun. Dagilis

Detroit. — Liepos 9 d. automobiliu vykdamas aplankyti po operacijos sergantį kunigą Kriščiunevičių, kunigas Bronius Dagilis, susidūręs su gazolino tanku, buvo vietoje užmuštas.

B. Dagilis gimęs 1908 metais Mažeikiuose. Po antrojo pasaulinio karo atvykęs Amerikon buvo aktyvus katalikų veikloje, darbavosi su Lietuvos "vaduotojais".

Mirė tarybinis rašytojas

Maskva. — Mirė Konstantinas G. Paūstovskis, vienas populiarių senosios kartos autorių, turėdamas 76 metus amžiaus.

Pasportai 5 metams

Washington. — Kongresas priėmė bilių, kuris patapęs įstatymu leis išduoti užsienin vykstantiems pasportus 5 metams (iki šiol buvo išduodami 3 metams); taipgi bus pakelta už pasportą mokestis nuo $10 iki $12.

Kaip greit senatorių ir kongresmanų konferencija užgirs tą bilių ir prezidentas pasirašys, tuomet jis taps įstatymu.

Areštuoti 29 studentai

Istanbul, Turkija. — Čia policija areštavo 29 studentus už demonstravimą prieš Ameriką, kuomet čia lankėsi Jungtinių Valstijų kariniai laivai.

Teiks daugiau jėgos karui Vietname

Saigonas. — Čia atvykęs Jungtinių Valstijų Gynybos sekretorius Clark M. Clifford pažadėjo daugiau militarinės jėgos karui Vietname. Bus pasiųsta dar daugiau įvairių ginklų ir kitų karui reikmenų. O tai reiškia, kad karas bus pasmarkintas, nepaisant Paryžiuje pasitarimų karui baigti.

Clifford aiškino Pietų Vietnamo karininkams, kad Jungtinės Valstijos teiks Vietnamo karui naujausius ginklus, kuriais jis tikisi partizanus nugalėti ir tik tuomet prie taikos eiti.

Taipgi jis priminė Pietų Vietnamo karinei komandai, kad prez. Johnsono administracija pageidauja daugiau militarinės jėgos ir daugiau atsakomybės iš pačių Pietų Vietnamo gyventojų.

2,500 kovotojų demonstravo, gindami teisiamąjį negrą

Oakland, Calif. — Susirinko prie teismabučio daugiau kaip 2,500 kovotojų už negrų teises. Jie reikalavo, kad teisiamas Black Panther partijos vadovas Huey P. Newton būtų išlaisvintas.

Demonstrantai norėjo įsiveržti į teismabutį, bet policija jiems kelią pastojo. Teismabutis ir taip jau buvo pilnas žmonių. Huey P. Newton kaltinamas policininko užmušime.

Newtono advokatas C. R. Garry reikalauja kaltinamojo teismą perkelti į kitą miestą, nes šiame mieste parinktieji prisaikintieji teisėjai — pilni "baltojo rasizmo".

Buenos Aires. — Argentinos spauda paskelbė, kad Paragvajaus prezidentas (diktatorius) Strossner susekė militarinį suokalbį nuversti jo valdžią. Areštuota keletas aukštų karininkų.

Prancūzija priešinga įsileisti Angliją į "bendrą rinką"

Bona, Vakarų Vokietija (Tass-Elta). — Čia pasibaigė dvi dienas trukusi Vakarų Europos sąjungos —politinio bloko, į kurį įeina šešios "bendrosios rinkos" šalys ir Anglija, — ministrų tarybos sesija.

Vienas iš pagrindinių Vakarų Vokietijos delegacijos uždavinių buvo užtikrinti savo partnerių paramą Bonos vykdomai "naujai rytų politikai", kuria dangstomos senos revanšistinės pretenzijos. Atitinkamą toną davė sesijoje pirmininkavęs užsienio reikalų ministras Brantas.

Sesijoje vėl išryškėjo aštrūs nesutarimai tarp sąjungos partnerių, pirmiausia tarp VFR ir Prancūzijos, Anglijos priėmimo į "bendrąją rinką" klausimu.

Svarstant šį klausimą, dalyvavo specialiai iš Londono atvykęs Anglijos užsienio reikalų ministras Stiuartas. Jis vėl pareiškė, jog Anglijos vyriausybė nori įstoti į Europos ekonominę bendriją kaip lygiateisis dalyvis.

Vakarų Vokietija, siekdama sudaryti "bendrojoje rinkoje" politinę atsvarą Prancūzijai, remia Anglijos prašymą. Tačiau, kaip sužinota, Prancūzijos pozicija šiuo klausimu nepasikeitė: Ji atmeta derybas dėl Anglijos įstojimo į Europos ekonominę bendriją.

Išmetė cenzorių už pritarimą taikai

Saigonas. — Pietų Vietnamo valdžia išmetė spaudos cenzorių, kuris leido laikraštukui pasisakyti už taiką ir koalicinę valdžią su komunistais.

Cenzorius Vu Khanh leido studentų laikraštukui pasisakyti už taiką ir sudarymą koalicinės valdžios, kurion galėtų įeiti ir komunistai. Laikraštukas uždarytas.

Apsišaudė trys policistai

New Yorke apsišaudė trys policistai, civiliniais drabužiais vilkėdami, manydami, kad kas nors iš jų yra plėšikas. Visi trys sužeisti, Nicolo Danisi nuo žaizdos mirė.

Partizanų karas siaučia Indonezijoje

Jakarta.—Indonezijos armijos raštinė paskelbė, kad Javos saloje tebesiaučia partizaninis karas prieš valdžios jėgas.

Taipgi praneša, kad slaptos Komunistų Partijos vadas Oloan Hutapea buvo užmuštas ir keletas įžymių komunistų nelaisvėn paimti.

Naujas frontas už taiką

Saigonas.—Susikūrė Pietų Vietnamo Darbininkų Veiklos Frontas tose vietose, kurias amerikiečiai ir valdžios jėgos kontroliuoja. Nauja organizacija susideda daugiausia iš jaunimo ir profesionalų, kovoja už taiką.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Po LDS seimo

PEREITOS savaitės pabaigoje Worcesteryje įvykęs Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 18-asis seimas parodė organizaciją gerame, tvirtame stovyje. Iš seimo sugrįžo delegatai, kiek mums žinoma, gerai nusiteikę, optimistiški dėl Susivienijimo ateities.

Fnansiniai LDS gal yra pati tvirčiausia fraternalė organizacija visoje Amerikoje. Ji toli geriau sustovi negu už ją daug senesni lietuviškieji susivienijimai—Susivienijimas lietuvių Amerikoje ir Rymo Katalikų Susivienijimas. Tai reikia laikyti dideliu šios organizacijos atsiekimu.

Iš LDS sekretoriaus Jono Siurbos pranešimo, kurį skaitėme pereitame "Laisvės" numeryje, susidaro įspūdis, kad Susivienjimas taip pat gerai laikosi ir organizaciniai. Tiesa, per pastaruosius porą metų nariais jis nepaaugo, bet ne todėl, kad augimui dirvos nebebūtų, bet tik todėl, kad, dėl apsileidimo, daugelis kuopų nedalyvavo naujų narių įrašymo vajuje. Į tai atkreipė dėmesį ir seimas.

Labai sveikas dalykas yra ir tas, kad LDS turi daugiau kaip 1,500 čia gimusių ir augusių narių, būtent antrosios ir jau trečiosios kartos lietuvių. Tiktai reikia, kad ši graži skaitlinga jaunų žmonių grupė susiinteresuotų savo organizacijos stiprinimu ir augimu. Reikia tikėtis, kad tai bus su laiku pasiekta.

Mums atrodo, kad naujoji referendumu išrinkta ir seimo užtvirtinta LDS valdyba yra gražiai balansuota ir bus pajėgi tinkamai jam vadovauti iki 19-ojo seimo, kuris įvyks Detroite už dvejų metų. Gerai, kad joje dauguma susideda iš čia gimusių ir augusių energingų jaunų žmonių. Mes nuoširdžiausiai linkime naujajai valdybai sekmės visuose jos žygiuose dėl LDS ir jo narių gerovės!

Puikus reiškinys

PAGALIAU, po visos dešimties metų derybų ir abejojimų, atsidarė oru tiesus susisiekimas tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų. Didžiulio tarybinio džetinio lėktuvo nusileidimas Kennedy aerodrome pirmadienį buvo didelės istorinės reikšmės įvykis. Kad tai įvyko kaip tik tuo laiku, kada tarp tų dviejų kraštų santykiai dėl Vietnamo karo labai įtempti, panašu į stebuklus!

Džiugu ir tas, kad tomis pačiomis dienomis tapo atnaujinta dar vieneriems metams kultūrinių ir mokslinių mainų sutartis. O buvo kai kurių žmonių labai bijota, kad tie mainai bus nutraukti, kol Vietnamo karas tęsis.

Šie abu žygiai sudaro labai skaudų smūgį šaltajam karui ir jo propaguotojams. Jie taipgi parodo, kad santykiai tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos šimteriopai pagerėtų, jeigu mūsų šalies agresija prieš Vietnamą būtų nutraukta ir likviduota.

Gerinasi prie juodųjų žmonių

DIDŽIŲJŲ kapitalistinių partijų politikieriai beveik be kepurių vaikštinėja prieš dvidešimt du milijonus juodųjų žmonių šiais priešrinkiminiais laikais. Jų vadai, kurie peršasi kandidatais į prezidentus, sudeda didžiausius kalnus negrams gražiausių pažadų.

Šiomis dienomis labai susirūpino juodųjų piliečių simpatijas laimėti gubernatorius Nelson Rockefelleris. Sudarytas platus iš pačių negrų komitetas už Rockefellerio kandidatūrą į prazidentus. Pastebėjome, kad be kitų įžymių žmonių šiame komitete skamba vardas ir nužudytojo Dr. Martin Luther Kingo tėvo. Rockefellerio kandidatūros pasekėjai tikisi šiuo vardu patraukti daug juodųjų republikonų ir demokratų.

Ir, žinoma, jie klaidos nedaro. Jų sukurtas komitetas iš pačių negrų sudarys juoduosiuose žmonėse gerą įspūdį.

Ar tuo žestu Rockefelleriui pavyks supliekti Richard Nixoną republikonų suvažiavime ir laimėti nominacijas, tai kitas klausimas. Kol kas visi ženklai rodo, kad Nixonas jau turi su savimi daugumą pasižadėjusių delegatų automatiškai pakelti ranką už jo kandidatūrą. Rockefelleriui bus nelengva tų delegatų nusistatymą konvencijoje pakeisti ir juos laimėti už savo kandidatūrą.

'Aidas' skamba užsieny

Vilniaus pramonės darbuotojų vyrų choras "Aidas" įkurtas 1955 m. Jame 112 įvairių specialybių dainininkų, jis plačiai žinomas ne tik pas mus, bet ir užsienyje. Šis choras daug kartų yra koncertavęs Lietuvos bei Tarybų Sąjungos miestuose. Pažįstamas jis ir Varšuvos, Krokuvos, Zakopanės, Brno, Karlovy-Vary, Prahos, Budapešto chorinės dainos mėgėjams.

"Aidas" buvo kviestas į tarptautinius vyrų chorų konkursus Olandijoje ir Lenkijoje. Ir štai birželio 13 d. šis choras vėl išvyko koncertuoti — į Bulgariją, Turkiją, Graikiją, Italiją ir Prancūziją.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

ARABAI PAKEITĖ SAVO NUSISTATYMĄ

Taip tvirtina "The N. Y. Times" savo vedamajame liepos 15 d. Laikraštis kalba apie Tarybų Sąjungos ir Jungtinės Arabų Respublikos (Egipto) pradėtą taikos vajų viduriniuose rytuose. Nors, girdi, komunikatas, kuris buvo paskelbtas po Naserio apsilankymo Maskvoje, atvirai ir tiesiai to nepasako, bet aišku, kad arabai yra pakeitę savo nusistatymą linkui Izraelio. Tiek Maskva, tiek Kairas per savo pasiuntinius užsieniuose teiraujasi apie pasiekimą tarp arabų ir Izralio taikaus susitaikymo.

Arabai iš savo pusės sutinka atidaryti Izraelo laivams Suezo kanalą, jeigu žydų respublika sutiktų pilnutinai pravesti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją, kurioje reikalaujama ištraukti iš arabų užgrobtų žemių Izraelio okupacines armijas. Jie taip pat dabar jau sutinka pripažinti Izraeliui teisę kaip valstybei gyvuoti. Taip pat Tarybų Sąjunga sutinkanti sulėtinti siuntimą ginklų į arabų kraštus.

Kiek toje šio komercinio laikraščio spekuliacijoje yra tiesos, sunku pasakyti. Bet labai galimas daiktas, kad arabai yra palinkę kalbėtis, jeigu Izrelis ištrauktų savo jėgas iš užimtų arabiškų žemių. Tačiau iš Izraelio pusės tokio noro nesigirdi.

SAKO, NEGRAI TURĖTŲ VALDYTI NEWARKĄ

Savaitraščio "Guardian" korespondentas Charles Hightower aiškina įvykius ir padėtį New Yorko kaimyniškame mieste Newarke, kuriame, kaip žinia, pernai vasarą įvyko kruvinos riaušės. Visko galima tikėtis ir šiemet, nors, aišku, visų galvojančių Newarko piliečių troškimas yra, kad šiemet ta istorija nepasikartotų.

Vienas labai įdomus ir svarbus faktorius šiame mieste, tai juodųjų žmonių ryžimasis paimti į savo rankas miesto valdžią, — žinoma, rinkimų keliu. O tai jie galėtų nesunkiai pasiekti, jeigu jų tarpe būtų vienybė ir susitarimas. Dalykas tame, kad Newarke net 60 procentų gyventojų sudaro negrai. Na, o iki šiol visa miesto valdžia beveik išimtinai buvo baltųjų rankose. Vadinasi, mažuma valdo daugumą. Tai neteisinga ir nesveika.

Laimėjimui rinkimuose juodieji žmonės turi suorganizavę sąjungą "United Brothers of Newark, kuriai vadovauja poetas LeRoy Jones.

Miesto valdžios rinkimai įvyks lapkričio mėnesį.

NEBESUSIKALBA

FBI galva Edgar Hooveris ir visi reakcininkai šaukia, kad mūsų aukštųjų mokyklų studentijos judėjimas esąs gryniausias Amerikos Komunistų Partijos suorganizuotas ir sukeltas triukšmas. Bet štai kunigų laikraštis smarkiai užgieda, kad partijos vado Gus Hall pareiškimas, jog Komunistų Partija remia studentų judėjimą, esąs ggryniausias "melas." Ir tai esanti tvirta nuomonė net tokio "atsakingo" laikraščio, kaip Bostono "The Christian Science Monitor."

Šis dienraštis teigia, kad "iš tikrųjų, komunistų vadai pasaulyje kaip tik reiškia nepasitenkinimą studentų pažiūromis ir studentų riaušės jiems kelia nelaimę."

Įdomu, ar ne? Vieni jų prisimygę tvirtina, kad studentų sąjūdis yra komunistų darbas, o kiti gieda, kad komunistai priešingi tam sąjūdžiui.

Tiesa gi yra tame, kad tiek Amerikos, tiek viso kapitalistinio pasaulio studentijos judėjimą komunistai nuoširdžiai remia. Tačiau tai nereiškia, kad kiekvienas judėjimas yra komunistų suplanuotas ir pravedamas.

NETURIME KANDIDATO?

Kanadiečių "Tėviškės žiburiuose" Al. Gimantas skundžiasi mūsų Jungtinių Valstijų lietuvių bėdomis ryšium su prezidentiniais rinkimais. Jo rauda tiesiog ir pavadinta: "Ir vėl nėra tinkamo kandidato."

Kodėl nėra?

Paimkime demokratų kandidatus. Viena, Humphrey "dalies mūsų veikėjų yra apšauktas, jei jau ne tikrų komunistu, tai bent jų simpatiku, mažiausiai, ružavu." Be to, jis "neranda laiko atvykti į lietuviškuosius kongresus, suvažiavimus, dainų ar tautinių šokių šventes."

Panaši istorija ir su sen. McCarthy. Viena, jis "per minkštas komunistams," antra — jis esąs dar ir per daug palankus juodosios rasės amerikiečiams bei jų reikalavimams, nepriimtinas Vietnamo karo pabaigos klausimu, nes siūlo daryti visa, kad amerikiečiai kariai kuogreičiausiai grįžtų namo..."

Na, betgi dar yra republikonų kandidatai — Nixonas ir Rockefelleris. Kaip su jais? Gal gi mūsų broliams lietuviams vienas jų yra priimtinas ir remtinas?

Gal jie ir būtų geri, sako Gimantas, bet bėda, su jais, kad "jie laiko Tarybų Sąjungą pirmos rūšies galybe, su kuria reikia skaitytis ir tartis visais pasaulio reikalais." Todėl ir su jais mūsų klerikalams ir visiems "veiksniams" nepakeliui!

IR VĖL LIETUVIAI KATALIKŲ BAŽNYČIOS APIPLĖŠTI

Jau, matyt, ir mūsų lietuviškiems tėveliams pranciškonams iš "Darbininko" pradeda dasiėsti katalikų bažnyčios aukštosios hierarchijos plėšiškumas. Kitaip jie nebūtų įdėję korespondencijos iš Easton, Pa., su antrašte: "Ar atgaus savo teises? Eastono lietuvių kova dėl savo bažnyčios ir kunigo lietuvio."

Pasirodo, kad čia vyskupas jau užgrobė lietuvių pastatytą bažnyčią ir visus jos turtus, išvijo lietuvį kunigą ir pasiskyrė pastumdėlį, kuris lietuviškai nė žodžio nemoka.

Susirūpinę lietuviai parapijonai pasirašė peticiją ir pasiuntė pas vyskupą McShea savo skundus išdėstyti. Bet vyskupas pats atsisakė su parapijonų pasiuntiniais skaitytis. Juos priėmė tik monsinjoras Thompson.

Nusivylę ir pritrenkti vargšai pasiuntiniai sugrįžę paskelbė savo misijos pas vyskupą rezultatus. Paaiški, kad jie ten laimėjo tik tiek, kiek tas pasakiškas Zablackas ant muilo! Pranešimas arba pasiuntinių "rauda" susideda iš keturių punktų. Juose surandame, kad nors lietuvių "Šv. Mykolo bažnyčia nebus likviduota ir parduota, bet ji visvien toliau bus administruojama Šv. Bernardo parapijos klebono" ir "klebonijos namas, kuris yra atiduotas Šv. Juozapo parapijos vienuolėms ir Notre Dame gimnazijos mokytojoms, nebus grąžintas Šv. Mykolo bažnyčiai," tai yra lietuviams.

Beveik per ašaras komisijos nariai savo pranešimą baigia:

"Susumuojant šį pranešimą, aišku, kad beveik nėra vilčių atgauti Šv. Mykolo bažnyčiai parapijos teises ir gauti kleboną. Nepažadėta taip pat, kad grąžins atimtą mūsų klebonijos namą..."

KUNIGAI—KARALIUKAI

Chicagos kunigų organas sako: "Nei popiežius, nei pati bažnyčia nenori, kad klebonai būtų kokie karaliukai, kurie tik savo nuožiūra viską tvarkytų."

Įdomus, naujas dalykas. Kaip žinia, iki šiol visi klebonai buvo tarsi karaliukai. Ar jau dabar bus pradėta juos versti nuo sostų?

Medžioklės trofėjai į Londoną

Neįprasta siunta — briedžių, elnių ir stirnų ragai— iš Vilniaus iškeliavo į Londoną — tarybinę pramonės ir prekybos parodą. Penkiolika trofėjų pateikė kaunietis medžiotojas B. Milukas, vilnietė K. Ščemelova, gamtos mylėtojai iš Rokiškio, Biržų, Akmenės ir kitų rajonų.

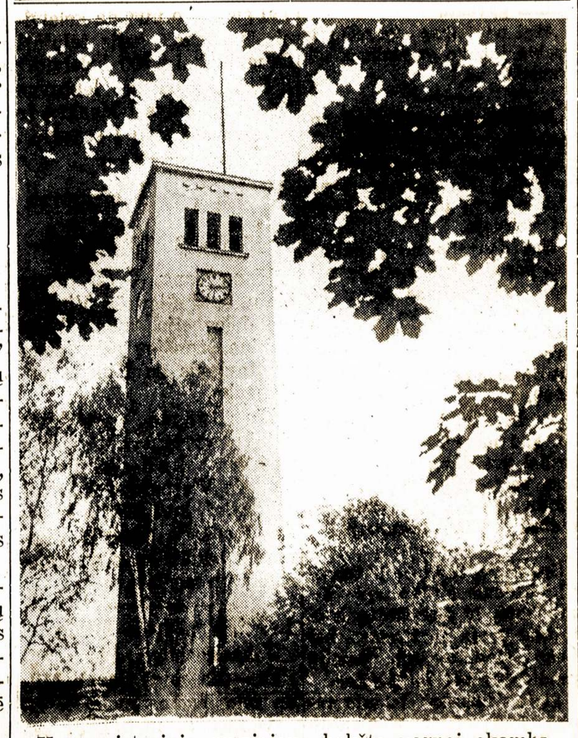

Kauno istorinio muziejaus bokšto varpai skamba, tarsi miesto širdies plakimas. J. Juknevičiaus nuotr.

NAUJOS KNYGOS

Talentingo literatūros kritiko kūrybos leidinys

Kaip gaila, kad Jonas Kaminskas taip dar jaunas būdamas išsiskyrė iš gyvųjų tarpo! Mirė jis 1966 metų rugsėjo 20 dieną, tesulaukęs 37 metų amžiaus. Su jo mirtimi lietuvių tauta neteko talentingo, gilaus literatūros kritiko.

Tokį įspūdį padarė į mane perskaitytas jo straipsnių rinkinys 'Literatūros kryžkelėse," Vilniuje išleistos šių metų pradžioje.

Knygai trumpą įvadą duoda V. Galinis, kuris, matyt, yra gerai susipažinęs su to jauno kritiko kūryba. Iš jo sužinome, kad J. Kaminskas gimė 1929 m. vasario 28 d. valstiečių šeimoje Šilalės rajone, kur "jis baigė šešis pradinės mokyklos skyrius ir po to kelis metus padėjo tėvams dirbti žemę." Vėliau, po karo, studijavo "Vilniaus valstybinio universiteto istorijos-filologijos fakultete lietuvių kalbą ir literatūrą. O 1960 metais "jis sėkmingai apgynė disertaciją 'A.Vienuolio tarybinio laikotarpio kūrybos stilius' ir įgijo filologijos mokslų kandidato laipsnį." Na, ir paskui velionis "pradėjo dirbti Lietuvių kalbos ir literatūros institute, tarybinės literatūros sektoriuje, moksliniu bendradarbiu." Taip pat čia, pagal V. Galinį, J. Kaminskas "greitai įsijungė į sektoriaus dirbamus mokslinius darbus, ėmė plačiai reikštis kritikoje."

Jau tik suminėjimas kai kurių J. Kaminsko darbų antraščių pasako, kaip plačiai jis buvo įsigilinęs į lieteratūros kritikos mokslą. Antai: "Spalio idėjų vaidmuo tarybinės lietuvių literatūros raidoje," "Tarybinė lietuvių prozos panorama," "Pasakotojo paveikslas romane," "Žodis, vaizdas, stilius," "Darbas gyvenime ir literatūroje," "Kaimas J. Avyžiaus kūryboje," "Romano ir apysakos žingsniai," "Smulkiosios prozos barai," "K. Borutos kūrybos pasaulyje," "Poezijos horizontai," "Kritikos rūpesčiai," "Literatūros datos." Per savo plačios ir išsamios kritikos "šerengą" autorius perleidžia daugybę autorių kūrybą, daugybę veikalų. Iš tikrųjų vargiai rasime įžymesnį lietuvių tautos rašytoją, kuris būtų išlikęs J. Kaminsko vienoje ar kitoje formoje nepaminėtas, kurio kūryba būtų praleista nepastebėta, žinoma, plačiau ir išsamiau apsistojant ties pačiais stambiausiais veikalais.

"J. Kaminsko, kaip kritiko, interesų ratas nesiribojo vien stilistikos problemomis," sako J. Galinis. "Jis daug rašė aktualiais tarybinės lietuvių literatūros raidos klausimais, recenzavo naujas prozos, poezijos, kritikos knygas. Jį ypač domino meno kūrinio santykis su tikrove, gyvenimiško fakto virtimas meniniu vaizdu, kūrinio problematika ir jo meninė struktūra. Blaivaus analitiko protas, gera estetinė nuovoka disciplinavo autoriaus mintį, apsaugojo jį nuo susižavėjimo greit praeinančiais mados dalykais, leido įtikinamai pagrįsti savo samprotavimus ir sprendimus."

Netenka abejoti, kad ypač pradedantieji rašinėti jaunі žmonės su didele nauda skaito "Literatūros kryžkelėse" ir naudojasi J. Kaminsko blaivaus proto kritinėmis pastabomis apie literatūrą. Dar norisi pridurti, kad knyga labai gražiai techniniai apdirbta, atrodo labai patraukliai.

A. B. Salietis

IŠ LAIŠKŲ

Draugai,

Žinote, kad kalbant apie politiką ir praeito mėnesio balsavimus, mes, Essex County lietuviai piliečiai, irgi turime kuo pasididžiuoti. Mes turėjome ant baloto Frank Witkų ir mes jį išrinkome delegatu į Demokratų partijos suvažiavimą, kuris įvyks Chicagoje ir nominuos kandidatą į prezidentus.

Frank Witkus gyvena Livingston, N. J., ir labai daug darbuojasi dėl senatoriaus Eugene McCarthy laimėjimo. Darbuojasi abudu su žmona.

Netenka abejoti, kad mūsų Frank netingės pasidarbuoti už McCarthy ir Chicagos konvencijoje. Jis sako, kad McCarthy šiuo tarpu yra geriausias prezidento vietai žmogus, kokį mes galime turėti ateinančiais balsavimais.

J. Stanelis

Poilsio industrija

Kaunas. (Mūsų koresp.) Nemaža įvairiausių nestandartinių įrengimų respublikos lengvosios pramonės įmonėms gamina Kauno "Apvija." O pastaruoju metu ji ėmė tiekti ir poilsiui skirtą produkciją: vandens dviračius, čiuožtuves į vandenį ir kita. Šie įrengimai skirti lengvosios pramonės darbuotojų vasarnamiui ir pionierių stovyklai Nidoje.

Daugiau kaip 150 tūkstančių patarlių ir priežodžių iš visų tarybinių respublikų, Indijos, Indonezijos, Japonijos (iš 60 šalių) surinko baltarusų etnografas mėgėjas N. Atapenka.

Komunistų Partijos rinkiminė platforma

1. Nutraukti karą! Nutraukti draftą! Išsikraustyti iš Vietnamo, tuojau! Bilijonai turi eiti žmonių maitinimui, o ne žudymui!

Vietnamo žmonės turi turėti teisę nuspręsti savo valdžios formą ir savo socialinę santvarką **be kišimosi iš lauko pusės.**

Tie 30 bilijonų dolerių, kurie dabar kasmet išleidžiami karui, turi būti sunaudoti žmonių poreikiams namie, ypač getų biednuomenės.

2. Baigti šaltąjį karą, ginklavimosi lenktynes ir imperialistinį kišimąsi į kitų kraštų reikalus.

Niekas negrūmoja mūsų saugumui. Kaip tik priešingai. Mūsų kapitalistai yra agresoriai. Wallstryto investmentai užsienyje nėra mūsų investmentai. Mūsų sūnūs neturi būti verčiami kovoti už juos.

Sugrąžinkite mūsų kareivius namo iš visų pasaulio kampų ir likviduokite (uždarykite) visas Jungtinių Valstijų militarines bazes užsienyje. Sustokite gaminę branduolinius ginklus ir eikvoję dešėtkus bilijonų dolerių vis didesniam ir didesniam ginklavimuisi.

Visi imperialistiniai kišimaisi į kitų kraštų reikalus turi sustoti. Liaudies Kinija ir Socialistinė Kuba turi būti pripažintos ir prieš jas blokada nuimta. Taivanas (Formoza) ir kitos pakrančio salos turi būti sugrąžintos Kinijai. Puerto Rikui suteikite nepriklausomybę.

Sulaikykite visus ginklų išvežimus į užsienį. Sustabdykite lavinimą ir ruošimą samdytų kareivių prieš Lotynų Amerikos šalis.

3. Pašalinti pelnus iš ginklavimosi ir karo! Paleisti (likviduoti) militarinę-industrinę sąjungą!

Pentagonas yra tapęs pavojinga nedemokratiška jėga, atstovaujanti tai monopolistu sekcijai, kuri arčiausiai susieta su karo mašina. Ji šiuo tarpu valdo ir operuoja žemes ir nusavybes, kurios daug didesnės už suvienytas U. S. Steel, American Telephone and Telegraph, Metropolitan Life Insurance, General Motors ir Standard Oil of New Jersey nuosavybes. Laikas pradėti kovą prieš šitą industrinę-militarinę kombinatotę ir ją likviduoti.

Sunacionalizuoti visas ginklavimosi, branduolinės jėgos ir erdvių užkariavimo pramones. Atimti visus pelnus iš ginklavimosi ir karo. Už šias nuosavybes užmokėti tik tiek, kiek jos yra įvertintos dėl taksavimo. Pavesti jas demokratinei kontrolei, nustatant, kad 51 procentas kontrolės būtų darbininkų rankose, ir kad darbininkai turėtų sprendžiamąjį balsą, kaip tos pramonės bus paverstos į fabrikus dėl gamybos taikiems žmonių poreikiams.

Griežtai sumažinti ginkluotas jėgas. Neleisti militarines jėgas vartoti prieš liaudį. Uždrausti naudoti federalinę armiją arba nacionalinę gvardiją civiliniuose ginčuose. Pašalinti visus karininkus, kurie turi šėrų arba palaiko bet kokius ryšius su korporacijomis, kurios turi padariusios kontraktus su valdžia. Sudemokratinti armiją. Kiekvienas kareivis turi turėti žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvę ir teisę organizuotis ir derėtis su pareigūnais ir valdžia kolektyviškai. Kareiviai turi turėti teisę iškelti kaltinimus prieš savo viršininkus ir būti džiūrės teisiamais, o ne vienšališkų militarinių teismų.

4. Laisvė juodiesiems žmonėms dabar! Laisvė meksikiečiams - amerikiečiams, puertorikiečiams ir indėnams! Nujstatyminti (padėti už įstatymų ribų) rasizmą ir antisemitizmą!

Pilnutinė lygybė visiems, neatsižvelgiant į jų rasę, tautinę kilmę, religiją arba lytį, reikale butų, apšvietos, kultūros ir visose politinio ir socialinio gyvenimo srityse.

Jungtinės Valstijos yra daugiarasinė, daugiatautinė šalis. Visų rasinių ir tautinių mažumų teisės turi būti apsaugotos. Kur yra reikalas, mes pritariame pertvarkymui politiniuose organuose — valstijose, distriktuose, miestuose ir rinkiminiuose organuose, — kad tuo būtų užtikrintos tautinėms mažumoms maksimum teisės ir savivaldystė. Mes pritariame pavergtųjų mažumų judėjimams už tai, kad pati bendruomenė kontroliuotų policiją, mokyklas ir administracinius organus. Mes stojame už proporcinę atstovybę visuose valdiškuose organuose ir mokyklų tarybose.

Mes reikalaujame pilnos pagarbos mažumų istorijai, kultūrai, kalbai ir tradicijoms. Mes reikalaujame, kad visose mokyklose būtų mokoma gerbti šių žmonių turtingą istoriją ir kultūrą.

Kad sutartys su indėnais ir Meksika, kurios buvo padarytos prieš šimtą metų, būtų pravedamos gyveniman ir patobulintos, pasiremiant lygybės ir apsisprendimo teisės principu.

Mes remiame juodųjų žmonių reikalavimą "juodosios galios," tai yra kad jie galėtų kontroliuoti visas jų bendruomenės įstaigas, susietas su jų gyvenimu, ir proporcinės galios visose kitose šalies įstaigose. Mes gerai suprantame, kad kontroliavimo juodųjų žmonių bendruomenės įstaigų neužtenka laimėjimui pilnos lygybės, nes monopolistinės pramonės ir didieji bankai bei apdraudos kompanijos priklauso mažai baltajai valdančiajai klasei.

Tuo būdu pilnas juodosios galios pasiekimas priklauso nuo apsivienijimo baltųjų ir juodųjų darbo žmonių prieš baltąją pramoninę ir politinę galią. Tiktai suvienytoje baltųjų ir juodųjų dirbančiųjų galioje bus pasiektas juodųjų išsilaisvinimas ir juodosios galios realizavimas.

Ateinančiuosee rinkimuose mes raginame siekti galimai daugiau juodųjų, meksikiečių - amerikiečių ir puertorikiečių atstovybės visuose išrenkamuose postuose, ypač Jungtinių Valstijų Kongrese. Mes reikalaujame, kad Adam Clayton Powellui, Harlemo žmonių išrinktam, būtų sugrąžinta vieta Kongreso Atstovų Bute.

Padaryti galą brutalumui, terorui ir persekiojimui prieš juoduosius žmones ir jų vadus. Kad policija juodųjų žmonių ir tautinių mažumų apylinkėse būtų sudaryta iš tu žmonių, kurie ten gyvena, ir kad policijos departamentai būtų padėti po apylinkės kontrole.

Mes reikalaujame laisvės Rap Brownui, Eldridge Cleaverui, Herman Fergusonui ir visoms kitoms rasizmo aukoms. Juodieji vyrai ir moterys, kaltinami prasižengime prieš įstatymus, turi būti teisiami juodųjų žmonių džiūrių. Tas principas turi būti taikomas taip pat ispaniškoms ir indėnų mažumoms. Kur iškyla susikalbėjimo reikalas, visi teismai turi būti vedami anglų kalba ir ta kalba, kuri yra kaltinamojo prigimta kalba.

Už visų žmonių teisę nešioti ginklus apsigynimui!

5. Suvaržyti monopolių pelnus! Pakeisti taksavimo struktūrą turtingųjų sąskaita. Nutraukti valdžios subsidijas korporacijoms!

Šiandien pas mus didžiausių korporacijų ir bankų interesai yra apsaugoti, bet ne žmonių. Mes reikalaujame griežto pakeitimo taksavimo įstatymuose taip, kad daugiausia taksų būtų imama iš tų, kurie daugiausia turi, o kad nebūtų imama iš tų, kurie turi mažiausia.

Panaikinti visas valdžios subsidijas turtingiesiems. Tegu privatiškos korporacijos apsimoka už jų pačių vedamus tyrimus ir plėtojimo programas. Panaikinti visus taip vadinamus "išlaidos-plus" kontraktus, kurie savininkams garantuoja, kad kuo didesnė bus produkcija, tuo didesni bus jų pelnai liaudies saskaita. Panaikinti visus korporacijoms taksų grąžinimus. Pajamos už valdiškus bondsus turi būti taksuojamos kaip visos kitos pajamos. Trustiniai fondai ir foundacijos neturi būti paliuosuoti nuo taksų ir neturi būti naudojami išvengimui taksų mokėjimo. Griežtai turi būti vykdomi už palikimus taksų mokėjimo įstatymai.

Padaryti galą valdžios apsaugai Wallstryto investmentų užsieniuose.

Korporacijų išlaidos už garsinimus neturi būti paliuosuotos nuo taksų.

Turi būti padarytas galas turčių išsisukinėjimams mokėti taksus, smarkiai baudžiant tuos, kurie nusižengia,— baudžiant net kalėjimu. Didžioji federalinių taksų dalis turi būti sugrąžinta į miestus (bendruomenes), padalijant pagal žmonių poreikius ir griežtai prižiūrint, kad nebūtu jokios rasinės, tautinės bei religinės diskriminacijos.

Mažųjų namų savininkus paliuosuoti nuo mokesčių (taksų), pakelti mokesčius ant stambiųjų nuosavybių pajamų.

Mes stovime už griežtą kainų kontrolę po priežiūra iš gyventojų sudarytos komisijos, kurioje daugumą sudaro darbo unijų ir konsiumerių atstovai. Mes reikalaujame visuomenei teisės paržiūrėti korporacijų knygas, kad sužinojus jų pelnus, viešus ir paslėptus. Mes reikalaujame aštriausios pabaudos — tame tarpe tiesiog atimant korporacijų nuosavybes — prieš tas korporacijas, kurios konspiruoja nustatyti kainas bei tam tikslui sudaro sąjungas.

Sunacionalizuoti vaistų gamybą, kad vaistus būtų galima žmonėms parduoti gamybine kaina.

Įsteigti visuomenės kontrolę ant korporacijų investavimo politikos, užtikrinant, kad privatiški investmentai eitų ten, kur labiausiai reikalingi (ypatingai į Pietus ir kalnuotąsias sritis) ir į tas pramones, kurios tarnauja žmonių poreikiams, o ne į tas, kurios gali nešti aukščiausius pelnus savininkams.

Nutraukti visas pašalpas stambiesiems žemdirbiams (farmeriams). Valdžia turi skatinti gaminti daugiau maisto, o ne mažiau. Mūsų žmonių milijonai ir desėtkai milijonų žmonių pasaulyje yra alkani ir nedavalgę. Šiandien žemės ūkio gamyba praturtina kapitalistinius farmerius ir palaiko aukštas maisto kainas. Mes pritariame teikimui subsidijų smulkiesiems farmeriams, kad tuo būtų skatinama aukštesnė farmų gamyba, leidžiant maistą parduoti žemesnėmis kainomis.

Už panaikinimą monopolistinės kontrolės ant dienraščių, žinias teikiančių agentūrų, radiio ir televizijos. Griežtai nustatyti garsinimų (reklamų) kainas. Užtikrinti lygų nemokamą laiką ir vietą visoms politinėms partijoms, visiems kandidatams ir visoms demokratinėms organizacijoms.

6. Praplėsti demokratiją! Padaryti gala policijos brutalumui ir naudojimui policinių valdžios priemonių! Amnestija visiems, kurie priešinosi draftui, visiems politiniams kaliniams, ir visiems kovotojams už taiką ir išsilaisvinimą!

Už susiaurinimą per dideliu prezidento jėgų. Už panaikinimą galios skelbti ir vesti nelegalius karus! Mes stojame už panaikinimą koleginės prezidento išrinkimo formos ir už tiesioginį išrinkima prezidento ir viceprezidento. Mes reikalaujame panaikinti CIA (Central Intelligence Agency) ir visus šnipiniusdiversinius veiksmus užsienyje. Mes reikalaujame panaikinti FBI (Federal Bureau of Investigation) kaip policinės valstybės agentūros, pašalinti J. Edgar Hooveri, ir federalines policines jėgas panaudoti tiktai pravedimui civilinių teisiu įstatymu ir apgynimui konstitucinių laisvių. Mes reikalaujame gerbti žmogaus laisvę ir teisę į privatiškumą ir padaryti galą slaptam klausymuisi per telefoną.

Mes stojame už panaikinimą kongresinės sistemos, kurioje visokių komisijų pirmininkais statomi ilgiausiai Atstovų bute arba Senate išbuvę žmonės. Tik tuo būdu šiandien daugumos komisijų pirmininkais pasilaiko aršiausi reakciininkai.

Mes reikalaujame, kad iš mūsų kolegiju ir universitetų būtų pašalinta visokia militarinė korporacinė itaka bei kontrolė. Mes reikalaujame, kad kolegijos ir universitetai būtų tvarkomi profesoriųstudentu komisijų, o kad jų direktoriai būtu išrinkti ju apylinkės žmoniu.

Mes reikalaujame panaikinti HUAC (Senate Internal Security Commission ir McCarran Aktą.

7. Už darbus arba garantuotas pajamas dabar! Pakelti gyvenimo lygį ir socialinį aptarnavimą visiems žmonėms! Sutrumpinti darbo savaite! Suorganizuoti neorganizuotus darbininkus! Apsaugoti darbininkų teisę streikuoti!

..Mes pritariame Nacionaliniam Gerovės Teisių Judėjimui už aprūpinimą darbais visų, kurie gali dirbti, ir už žmoniškam pragyvenimui pakankamas pajamas tiems, kurie negali dirbti.

Mes reikalaujame masinės visuomeninės statybos programos, kuri duotų milijoną naujų butų per metus, tuo suteikiant darbo daugeliui bedarbių ir pašalinant lūšnynus mūsu miestuose. Namų statyba turi būti suplanuota su vietos žmonių užgyrimu ir priežiūra. Darbininkų samdymu turi rūpintis tiesioginiai pati valdžia, kad nebūtų jokios diskriminacijos, suteikiant darbus pirmiausia bedarbiams toje apylinkėje su unijiniu atlyginimu ir po unijine priežiūra.

Laikas sukurti greito moderniško susisiekimo sistemą. Šiam darbui pinigai turi ateiti iš sunacionalizavimo viešojo aptarnavimo kompanijų — elektros, dujų, telefono kompanijų,— panaudojant jų milžiniškus pelnus aprūpinimui žmonių pigia kaina tais būtinais gyvenimui dalykais ir išvystymui moderniškos nemokamos viešos transportacijos visiems amerikiečiams.

Nemokamas medicininis aptarnavimas visiems, už viską apmokant iš griežto sumažinimo lėšų ginklavimuisi.

Už federalinę 30 valandų darbo savaitę be sumažinimo savaitinių pajamų (algų), kad būtų galima pasitikti vis didėjantį įvedimą darbą taupančios mašinerijos ir panaudojimą automatijos. Technologiniai pasikeitimai eina pirmyn, taip pat turi eiti tolimesnis darbo valandų mažinimas, kad kiekvienas darbininkas turėtų darbą ir kad nė vienas nebūtų priverstas dirbti ilgas valandas. Tai vienintelis kelias išvengimui masinio nedarbo ir užtikrinimui, kad technologinės revoliucijos laimėjimai eis visiems amerikiečiams, o ne korporacijoms.

Mes reikalaujame darbo unijoms teisės vetuoti (atmesti) panaudojimą visų darbą-taupančių mašinų ir bet kokį pakeitimą darbo kiekybėje, ypač ten, kur toks pakeitimas siejasi su atleidimu darbininkų iš darbo, pakenkimu darbininkų sveikatai, arba paspartinimu darbo.

Panaikinti visus apribojimus darbininkams teisės organizuotis ir streikuoti. Tai turi būti pritaikyta kiekvienai valstijai ir kiekvienai darbo rūšiai, tame tarpe ir valdžios darbininkams. Atšaukti-panaikinti visus priešdarbininkiškus įstatymus, kaip Taft-Hartley, Landrum-Griffin ir taip vadinamas "teisė į darbą" įstatymus.

Pakelti algų minimumą įstatymais visiems darbininkams, jų tarpe ir žemės ūkio ir viešojo aptarnavimo darbininkams.

Suplanuoti ir pradėti apvienytą kampaniją suorganizavimui Pietinių valstiju darbininkų. Darbo unijos privalo šio didžiulio darbo imtis suvienytomis finansinėmis pastangomis.

Turi būti galas bet kokiai diskriminacijai darbo unijose ir unijiniuose darbuose visose industrijose ir visuose užsiėmimuose, o ypač statybos darbuose. Garantuoti, kad juodieji darbininkai, puertorikiečiai ir meksikiečiai darbininkai turėtų pilną lygybę visose darbo unijose ir proporcinę atstovybę jų vadovybėje.

Mes palaikome kiekvieną darbininkų judėjimą už pilną demokratiją darbo unijose, kad jos geriau atsilieptų į savo narių valią ir poreikius. Tam tikslui mes remiame eilinių narių judėjimus ir juodųju darbininkų bei mažumų kokusus. Mes pritariame specialioms priemonėms apsaugoti jaunų darbininkų ir darbininkiu teises.

Mes raginame darbininkus sudaryti nepriklausoma politinę jėgą. Darbininkai yra visokio turto gamintojai. Kaip buvo parodyta Prancūzijoje, kai darbininkai uždaro fabrikus, viskas užsidaro. Bet Amerikos darbininkai dar nėra laimėje sau politinės vietos, kuri jiems priklauso pagal jų lemiamąjį vaidmenį ekonomijoje.

Laikas darbo unijoms sustoti tarnavus Demokratų partijos bosams (vadams) už tarnaites. Laikas darbininkams kandidatuoti į visokius viešuosius postus ir sukurti savo politinę partiją, vietoje rėmus ir palaikius savo klasinių priešų — korporacijų partijas. Tiktai tada darbininkai galės save, savo vienybę ir organizaciją paversti tikra politine jėga. Tiktai tada jie pradės žengti prie darbininkų klasės galios.

BURĖ PRIEŠ VĖJĄ

Burė baltoji mariomis skrieja,
Burę sūpuoja vandens žydrieji;
Burė, paklusus pučiamam vėjui,
Priešais jo kryptį bangom šokinėja.

Stebi kalnėnas ir nesupranta:
Kaip gi čia, vėjui pučiant į krantą,
Tolsta ir tolsta į mirgančią jūrą
Vėju prieš vėją varoma burė.

Burė baltoji per platumą plyną
Plaukia prieš vėją erdvių mėlynėj,
Jėgą, kuri jai trukdyti turėtų,
Verčia ją nešti tolin saulėtan.

J. Subata

PATARLĖS
su prieskoniais

Su pilvu nepasiginčysi
Jis turi teisę šventą
nepripažinti argumentų.

-:- -:- -:-

Bėda kojas taiso
Gerai atlieka jie ekspromtu
net kapitalinį remontą.

-:- -:- -:-

Kai du stos,
visados daugiau padarys
O kada jau trys,
atsiras ir tvarkdarys.

-:- -:- -:-

Kas duoda, tas ir turi
Dosnumas—ne kepurė.

-:- -:- -:-

Aiški tiesa
tik priešus gimdo
Gerbiu tiesos
vaisingą gimdą.

-:- -:- -:-

Darbus darbą,
kalbus kalbą randa
O kas valdingas susiranda
sprandą

-:- -:- -:-

Pinigui visi keliai atviri
Kai vieną kelią tu turi,
kam tau visi keliai pirkti?
Tik tavo kelias tau arti.

-:- -:- -:-

Ne savu jojęs,
ir klane nusėsi
Kas teisybę tą numano,
tas nusėda dar prieš klaną.

-:- -:- -:-

Pinigai duris atidaro
Ir taip uždaro,
kad beišlįsi
tiktai per plyšį.

-:- -:- -:-

Tiesiog — arčiau,
aplink — greičiau
Kreive
greičiau
tau bus ramu,
tačiau
save
terasi tiesumu.

-:- -:- -:-

Tos pačios akys verkia,
tos pačios akys juokias
Aš dar nematęs,
kad akys būtų biurokratės!

-:- -:- -:-

Iš balso pažinsi paukštį
Pridėti reikia aukštį,
kad dar geriau
pažintum paukštį.

-:- -:- -:-

Vištai plunksnas
nesunku nešioti
O kai būna per sunku,
atsiranda tuoj draugų,
kietasnapių vanagų,
norinčių apipešioti.

-:- -:- -:-

Nebūk šakotas—
visi užklius
Būsi lygus—
pajusi varstotą
ir net oblius.

-:- -:- -:-

Nebridęs nežinosi, ar gilu
Ten, kur gilu,
žinoti per vėlu.
Todėl geriausiai ištirta—
brasta.

-:- -:- -:-

Tyla—gera byla
Bet būna,
kad lipa į tribuną
net tyla.

Vytautas Karalius

GINTARĖLIO PASAKA

Oi, žėri, mirga, tviska
Lyg saulės spindulėlis
Iš jūros išskalautas
Geltonas gintarėlis.

Aš jį dedu ant delno—
Jis pasakų man seka,
Kaip Baltijoje gera,
Kai ryto saulė teka...

Dugne jos—žalčio rūmai,
Tušti, apgriuvę, nykūs,
Nes Eglė su vaikučiais
Į tėviškę išvykus.

Jinai pakrantėj rymo
Ir žilvino vis laukia...
O tolyje ne kraujas—
Laivai lyg gulbės plaukia...

Ir gintarėlis naują
Mums pasakėlę kuria
Apie didingą Baltiją—
Taikos, draugystės jūrą.

Regina Grinytė,
VII klasės mokinė
Kėdainių rajonas,
Pagirių vidurinė mokykla

MISLINČIUS

Inkvizicija ir žydų persekiojimas Portugalijoje

Portugalijos karalius Alfonsas II savo valdymo pradžioje (1211 m.) paveikė parlamentą įvesti aštrius "priešerezinius" įstatymus; jis norėjo savo valdoje išlaikyti "gryną, vienalytę katalikybę." Tačiau kai Ispanijos domininkonų ordino provincijolas Sueiro Gomez jam pasiūlė savo šalyje įvesti popiežinę inkviziciją, Alfonsas vistik jo patarimu nepasinaudojo. Jis teigė, jog esamieji bažnyčios teismai, valstybės padedami, yra pakankama priemonė kovai su "erezija." Kad tokia laisvoka padėtis šalyje išsilaikė beveik pusantro šimto metų, matyti iš to, jog vienuolis Tomas Scotas laisvai Lisabonos mokyklose skelbė, būk žemėje gyvenę trys didieji apgavikai: Mozė, apgavęs žydus, Kristus, apgavęs krikščionis, ir Mahometas, apgavęs saracėnus Už tokią "ereziją" Prancūzijoje buvo deginama ant laužo! Scotui gi nieko nesakė, kol jis paskelbė, ir faktais įrodė, kad šv. Antanas Paduvietis gyvenęs su gulovėmis. To tai jau popiežininkams buvo perdaug; pranciškonai už tai jį įkalino.

Kovai su "erezija," popiežius Grigalius XI 1376 m įtaigojo Lisabonos vyskūpą Agapito Coloną paskirti neoficialų inkvizitorių. Pirmuoju inkvizitorium Portugalijoje buvo pranciškonas Martinas Vasquez, bet jis jokio veiklumo neparodė. Didžioji katalikų bažnyčios schizma prasidėjo 1305 m. Portugalija pripažino popiežium Romos Urboną VI, o Ispanija Avinjono (Prancūzijos) Klemensą VII.

(**Pastaba:** Popiežiai visuomet gyveno Romos priemiestyje Vatikane, kol 1305 m. prancūzas popiežius Klemensas V apsigyveno savo tėvynėje, Avinjono mieste. Nuo to laiko ten gyveno popiežiai per 70 metų. Pop. Grigalius XI 1377 m. persikėlė į Romą. Jam mirus, italai kardinolai išsirinko popiežium Urboną VI. Tas pasiliko gyventi Romoje, o prancūzų kardinolų išrinktas pop. Klemensas VII apsigyveno Avinjone. Taigi buvo du popiežiai, kurie kitas kitą ekskomunikavo ir vadina antikristais. Gyvatė gyvatę rijo! Tokia padėtis buvo per 40 metų.

Norėdami pašalinti šią nemalonią padėtį, bažnyčios tėvai sušaukė 1409 m. Pizoje (Italijoje) visuotinį susirinkimą. Ten jie pašalino abu popiežių o jų vietoje išrinko popiežium Aleksandrą V. Tačiau pirmieji du nenusileido. Taigi buvo jau trys popiežiai, visa "trejybė." Sekamais metais Aleksandras mirė ir jo vietoj popiežium tapo Jonas XXIII. Katalikų hierarchija trimis popiežiais buvo labai nepatenkinta, nes tai kenkė jos bizniui. Todėl ji 1415 m. Konstancos susirinkime (Vokietijoje) pašalino visus tris popiežius ir jų vieton pastatė ketvirtą popiežių, Martiną V. Šis išstūmė iš apaštalų sosto pirmuosius tris.)

Portugalijoje vyravo pranciškonai, o Ispanijoje dominikonai. 1394 m. vienas avantiūristas, Roderigo de Citra, pasivadino Portugalijos inkvizitorium ir prašė pop. Bonifacą IX, kad jį tokiu oficialiai pripažintų ir Vatikanas. Popiežius noriai jo prašymą patenkino. Tačiau jis nieku ypatingu nepasižymėjo. Jį pavadavo iš Ispanijos atvykęs domininkonas Vincente de Lisboa, bet ir jam nekaip vyko. Po jo mirties (1401 m.), ten jokio inkvizitoriaus nebuvo, kol ta "garbinga vieta" atiteko kitam karaliaus nuodėmklausiui, pranciškonui Alfonso de Alprao. Iki naujosios inkvizicijos įvedimo (1531 m.), Portugalijoje generalinių inkvizitorių pareigas ėjo domininkonų provincijolai; vėliau juos pakeitė pranciškonai.

Naujoji inkvizicija, XVI amž. pradžioje, daugiausia darbo turėjo su savais ir iš Ispanijos atbėgusiais naujaisiais krikščionimis — judaizmo ir islamizmo perkrikštais.

Inkvizicinė padėtis

Portugalija, išsidėsčiusi vakarinėje Iberijos ir Pirinėjų pusiasalio dalyje. Jos politinis, dvasinis ir ekonominis gyvenimas visuomet buvo artimai susijęs su Ispanija. Vienoda tikyba bei karalių giminystės dar labjau tuodu kraštu suartino. 1580 m. Portugaliją buvo pasigrobusi Ispanija, tačiau 1665 m. jodvi išsiskyrė. Ispanijos įvykiai visuomet jautriai atsiliepdavo ir Portugalijoje. Kai 1474 m. mirė Kastilijos karalius Henrikas IV sostą paveldėjo jo sesuo Izabelė, Aragonijos ir Sicilijos karaliaus Ferdinando žmona. Tuo būdu sudaryta didžioji Ispanijos karalystė. Žydai ir musulmonai buvo žiauriai persekiojami. Viename tik Sevilės mieste 1481 metų gale buvo sudeginta 300 nekaltų žmonių ("eretijų"); kiti šiaip nubausti. Tais pačiais metais Kadizo vyskūpijoje buvo sudeginta 2,000 perkrikštų, o 117,000 įmesta į kalėjimus, parduota vergijon ar atiduota į galerus (laivų irkluotojus-vergus). Katalikiškiesiems karaliams valdant, laužai liepsnojo visame krašte.

Portugalija sekė Ispaniją. Nors XV amž. joje popiežinės inkvizicijos dar nebuvo, tačiau judėjus ir islamiečius ji vargino neką švelniau. Identifikacijos ir paniekos dėlei, jos žydai turėjo prie drabužio nešioti šešiakampę Dovido žvaigždę. Jie negalėjo gyventi kartu su kitais piliečiais, bet tik paskirtame rajone, geto kvartale ("Judearas"), kurin krikščionims įeiti buvo draudžiama. Iš geto išeiti nakties metu žydams buvo ginama. Moteris, be palydovo, negalėjo įeiti į žydo krautuvę, o jam buvo draudžiama įeiti į krikščionies namus, kai ten moteris buvo viena. Žydų krautuves žandarai bile kada galėjo iškrėsti. Jie negalėjo nešioti ginklo, negalėjo būti valdininkais, jų teisės teismuose buvo susiaurintos. Jie negalėjo samdytis krikščionių tarnų buvo apdėti dideliais asmens mokesčiais, etc. Krikščionybę priėmęs sūnus, tuoj turėjo teisę į 2/3 savo tėvo turto, nes jo tėvas oficialiai buvo laikomas mirusiu. Tai daryta krikščionybės "grynumo" bei išplėtimo sumetimais. Tokie ju suvaržymai buvo taikomi ir musulmonams (murinams).

1449 m. portugalai buvo suruošę Lisabonoje žydų pogromą (skerdynę), kurio metu žuvo nemaža žmonių. O kai karalius Alfonsas V už tai nubaudė kelis riaušių instigatorius — jų sėbrai atsakė dar didesniais pogromais. Kunigai, vienuoliai ir visa krikščioniškoji buržuazija nuolatos kurstė karalių prieš žydus. 1475-1482 m. pradėta smarki agitacija prieš žydus "muitininkus" (asesorius), kuriems buvo pavesta išrinkti iš gyventojų valdinius mokesčius. Ypatingai nepalankiai buvo nusistatyta prieš turtingus žydus, kurie už paskolas lupdavo dideles palūkanas (procentus), prieš t. v. "šylokus."

Žydų imigracija

Nežiūrint žiaurių persekiojimų, žydų skaičius vistiek augo; daug jų Portugalijon atbėgdavo iš Ispanijos, kur gyvenimo sąlygos jiems buvo dar sunkesnės. Tokių imigrantų buvo apie 800,000, kuriuos portugalai buvo apdėję specialiais mokesčiais. O kurie to įeinamojo mokesčio sumokėti negalėjo tie sieną pereidavo slapta ir atvykę slapstėsi kalnuose. Tokius slapukus portugalai medžiojo, kaip kiškius. Legaliai atvykusiems buvo leista pasilikti Portugalijoje tik 8 mėnesius, tačiau turtingieji galėjo nuo to potvarkio išsipirkti. Kas dar labjau blogino ir taip jau gana blogą padėtį, tai kad naujieji imigrantai atsinešdavo iš Ispanijos maro sukėlėjus (bakterijas); nuo to daug vietos gyventojų sirgo ir mirė. Šis faktas dar smarkiau nustatė portugalus prieš ateivius.

Atimtus iš žydų vaikus portugalai siuntė į šv. Tomo salą, kurią jie buvo pradėję kolonizuoti. Ten jų dauguma žuvo dėl primityvaus gyvenimo sąlygų, žiauraus valdžios režimo arba stačiai nasruose krokodilų, kurių buvo pilni pelkynai.

Portugalijos karalium tuo metu buvo Jonas II. Jam mirus (1595 m.), karalium tapo Emanuelis. Šis, pataikaudamas Ispanijos monarchistams (Ferdinandui ir Izabelei), kurių dukrą Izabelę jis buvo 1496 m. vedęs, įsakė, kad visi jo valdoje gyveną žydai šešių mėnesių laikotarpiu apsikrikštytų arba išsinešdintų. Nepaklausiusiems šio edikto grasinta mirties bausme ir turto konfiskavimu. Šis karaliaus potvarkis gerai patarnavo Ispanijos inkvizitoriui Torkvemadai — juo daugiau žydų liko Ispanijoje, tuo daugiau jų teko jo laužams.

Sekamais metais Emanuelis įsakė, kad visi iki 14 metų amžiaus. nekrikštytų žydų vaikai būtų iš tėvų atimti ir pavesti "globai" vienuolynų. Žydams, norintiems išvažiuoti, valdžia nedavė transporto priemonių. Pagaliau Emanuelis paskelbė kad visi nekrikštyti žydai susirinktų Lisabonoje (sostinėje), o jau iš ten jie galėsią laisvai vykti, kur tik norėsią. Tokių nelaimingųjų susirinko daugiau kaip 20,000. Tuomet, teroro pagalba, visus masiškai krikštijo. Gi kuriems pavyko pasprukti Afrikon, tuos vietos plėšikai išskerdė. Perkrikštams, norintiems iš Portugalijos pragaro pabėgti, buvo užginta išsivežti bet kokį turtą, pinigus, žmoną, vaikus.

Kunigų provokacija

Dėl nederliaus, 1506 m. Portugaliją ištiko badas. Katalikų kunigai tuoj paskelbė, jog tai esanti "dievo bausmė" už nuodėmes. Ypatingai jie kurstė pagiežą prieš "naujuosius krikščionis" (perkrikštus), kurie nesilaiką tikėjimo regulo ir nepasninkaują. Du fanatiški domininkonai, dideliais kryžiais nešini, bėgiojo miesto gatvėmis kaip pablūdę ir šaukė: "Erezija, erezija" ir tuomi sukurstė nemąstančių tamsuolių gaują, kuri viena diena Lisabonoje užmušė apie 500 perkrikštų, o kitą dieną suviršūkstančio, jų namus sugriovė arba sudegino. Šio pogromo metu, užsitęsusio net kelias dienas, užmušta daugiau kaip 3,000 žmonių, o dar daugiau sužeista. Daugelis senųjų krikščionių išsigelbėjo tik tuo būdu, kad viešai budeliams ir fanatikų gaujai pasirodė, jog jie neapipjaustyti. Žudynėse dalyvavo daug vienuolių.

Maištą numalšinus, šalis kiek aprimo, tačiau antisemitinė aistra neišnyko; po neva "tolerancijos" priedanga ji ruseno ir plito. 1615 m. Lisabonoje pasirodė plakatai, kurstanti krikščionis prieš žydus. Karalius ir jo atstovai Romoje prašė popiežių įvesti jų krašte ispaniško tipo inkviziciją. Tačiau šiam žygiui nepritarė karaliaus tarėjai, todėl visas reikalas buvo atidėtas.

1521 m. karalius Emanuelis mirė. Jo vieton atsisėdo velionies vyriausias 20-ties metų amž. sūnus Jonas III. Tai buvo patvirkęs, silpnavalis ir menkaprotis religinis fanatikas, pasižymėjęs skandalais, netolerantingumu bei atisemitizmu, padauža. Jis pateko pilniausion savo sekretoriaus ir domininkonų įtakon. Jį apvesdino su Ispanijos karaliaus Čarlzo V seseria Katarina tokia jau siauraprote kaip jis pats. Čarlzas, savo keliu, vedė Jono seserį Izabelę. Tuo būdu susidarė dvilypė monarchų giminystė. Princesės Izabelės kraitis buvo toks didelis, kad jos krašto iždenebuvo tiek pinigų. Dėlto 1526 m. karalius Torres Novas mieste sušaukė posėdin parlamentą, kuris nuo XV amž. galo buvo visiškai praradęs įtaką ir galią. Vienintelis šio posėdžio tikslas buvo, kaip ir 1535 m. sušauktojo, — surasti karaliui daugiau pinigų. Visų akys buvo nukreiptos į žydus ir musulmonus (maurus).

Ištvirkimas ir korupcija krašte plito. Bažnyčios tarnai vertėsi parsidavinėjimu. Kunigų bei vienuolių propaguojamas antisemitizmas klestėjo kiekviename kieme. Klerikalai skundė karaliui neokrikščionis (perkrikštus), būk jie nesilaiką tikėjimo nuostatų, neužperką mišių ar egzekvijų už mirusius, neaukoją kunigų rinkliavoms, mirdami savo testamentuose neužrašą bažnyčiai pinigų ir kitokio turto. Žodžiu, jie tiesė pirštus į žydų kišenius.

(Pabaiga seka)

Norwood, Mass.

Birželio 28 d. vakare Norwoodo ligoninėje mirė Jonas Budrevičius, gyvenęs 15 Hill St.

Mirė sulaukęs 74 m. amžiaus. Buvo pašarvotas Paul H. Kraw koplyčioj ir palaidotas liepos 1 d., 11 v. ryto, Cantono miesto gražiose kapinėse.

Velionis Budrevičius paliko dideliame liūdesyje savo mylimą žmoną Stellą ir dvi dukreles, Josephine, gyvenančią Cantone, Jane — Foxburg, Mass., žentus H. Fitzgerald ir Ed. J. Rochels; keturis anūkus, vieną anūkę ir 3 proanūkius, ir daug artimų giminių Amerikoje ir Lietuvoje.

Sekmadienį, birželio 30, vakare daug žmonių atsilankė į šermeninę. Karstas buvo gausiai apstatytas gyvų gėlių vainikais ir puokštėmis.

Prieš išlydint į kapines koplyčioj S. Rainardas pasakė tinkamą kalbą, pažymėdamas velionio atliktus gerus visuomeninius darbus. Taipgi prie kapo Rainardas tarė paskutinį atsisveikinimo žodį. Sugraudintiems palydovams ne vienam ir ašara nuriedėjo per skruostus.

Jonas Budrevičius buvo laisvų minčių žmogus. Skaitė "Laisvę" ir kitus darbininkiškus laikraščius. Priklausė LLD ir LDS, per keletą metų buvo LDS 3 kuopos pirmininku.

Visi palydovai buvo pakviesti užeiti į Budrevičienės dukrelės namus Cantone ir buvo tinkamai pavaišinti užkandžiais ir kavute.

Lai būna tau, mielas Jonai, lengva šios šalies šalta žemelė amžinai, ramiai ilsėtis.

Žmonai Stellai ir šeimai širdinga užuojauta liūdesio valandoje.

M. Uždavinis

Chester, Pa.

Liepos 7-tą anksti rytą ateina J. Šlajus.

—Ar tu jau pasirengęs važiuoti į gegužinę?—klausė jis. Sakau:

—Važiuojam per tuos puikius laukus ir žaliuojančius miškus!

Bematant, pusė po 12 v., atsiradome puikiame Ramanauskų ūkyje. Jų sodas pilnas privažiavusių svečių iš plačios apylinkės, tūli seniai matyti draugai, kuriuos matome kartą per metus. Kalbamės dienos įspūdžiais ir pergyvenimais.

Šeimininkės pakviečia prie valgiais ir įvairiais skanumynais apkrautų stalų. Kalbėta, palinkėta ilgiausių metų Antanui pagyventi, kad būtų laimingas ir tvirtas, kaip tas šimtametis ąžuolas.

Pasikalbėjimuose su daugeliu svečių išreikštas pageidavimas, kad netolimoje ateityje šioje voietoje būtų surengtas kitas toks pobūvis.

Su baterėja prie širdies

Pavalgius tų puikių šeimininkių šauniai pagamintų valgių, buvo draugiški pokalbiai tarp seniai matytų draugų. Drg. Aleksiejus, senas draugijose darbuotojas per daugelį metų, sakė pergyvenęs sunkią operaciją. Širdis sušlubavusi. Buvęs visai nutrauktas nuo kojų, beveik nebetekęs vilties gyventi, bet su pagalba gerai patyrusių širdies specialistų, gerų gydytojų, dar pakilo. Vienas mūsų tautietis-lietuvis dirba Hanmeut ligoninėje. Aleksiejus sako, kad jo gyvenimas buvo pailgintas pagalba naujų mokslišky pagerinimų. Jam padarė mažą operaciją, idėjo nedidelę baterėjukę kairėn pusėn palei širdį, kad pagelbėtų širdžiai veikti. Už poros metų turės įdėti naują baterėjukę.

Modernus mokslas daro visą, kad žmogus gyventų kuo ilgiausiai. Atrodo, jog baigiant gyvenimą ir kai kuriems mūsų teks mechaniškai pasikeisti. Nauji išradimai gal daug kuo pagelbės visai žmonijai.

A. Lipčius

Bridgeport, Conn.

Iš kelionės į LDS Seimą

Liepos 12 d. anksti rytą pusėje po šešių A. Marozas, V. Kajackas, J. J. Mockaitis atvyko pas mus. Žmona ir aš buvome pilnai pasiruošę. Greitai sėdome į automašiną 4 delegatai, o penktasis — J. J. Mockaitis, LDS viceprezidentas. LDS geras darbuotojas, kuris niekuomet nenori narių įrašyme užsileisti Neumannui. Su garsiuoju Neumannu jiedu ir šiemet labai arti viens kito stovi — Neumannas tik dviemis nariais daugiau.

Auto mašina bėgo gerai. Jos savininkas Marozas geras vairuotojas. Nuo Bridgeporto iki Worcesterio virš šimtą mylių nuvažiavome į dvi valandas ir 30 minučių. Išvykdami manėme, kad laiku nespėsime, bet nuvykome dar prieš laiką. Dar turėjome valandėlę gražiame Olympia parke pasidairyti, o gaspadinės nepamiršo iš toliau atvykusius pakviesti prie užkandžių, kuriais visus sočiai pavaišino. Pirmoji diena buvo vėsoka, bet antroji — karšta. O tenai prie virimo tikrai buvo karšta. Teko pastebėti, kad virtuvėje dirbo 4 moterys ir 4 vyrai. Tai tikri pasišventėliai.

J. Stružauskas

Brockton, Mass.

Dr. John K. Rastikis, 64 m., mirė liepos 5 d. Brockton ligoninėje.

Velionis J.K. Rastikis (sūnus seniai mirusio "Laisvės" skaitytojo Adolph Rastikio) buvo chiropraktikas, turėjo ofisą Hagerstown, Md. valstijoje, ten ilgai gyveno su savo motina Rože. Sunkiai susirgęs, parvažiavo į Montello, Mass., pas savo gimines, čia ir mirė.

Buvo pašarvotas pas V. Yakavonį šermeninėje, turėjo daug gėlių ir lankytojų. Nemažai žmonių dalyvavo laidotuvėse. Palaidotas su protestonų apeigomis, Melrose kapinėse, kur ilsisi jo tėvas Adolph ir kiti 4 jo artimieji. Palydovai buvo paprašyti sugrįžti į V. Yakavonio kambarius, pamylėti.

Liūdesyje paliko savo mylimą motiną, 3 tetas, 10 pusbrolių ir giminaitę C. Zigienę Lietuvoje.

-o-

Mano kaimyną "Laisvės" skaitytoją Fred White ištiko nelaimė. Name, kurį iš vidaus taisė, nukrito laiptais, skaudžiai susižeidė. Keletą dienų gulėjo ligoninėje daug nukentėjo. Dabar jau namie. Jo žmona Ada, negalėdama dalyvauti "Laisvės" piknike, paaukojo laikraščiui $5.

G. Shimaitis

Viena Brazilijos firma iš užsienio gavo dėžių su 474 triušiais. Kai pagaliau lydraščiai buvo sutvarkyti ir firmos atstovai atėjo atsiimti triušių, jų jau buvo beveik du tūkstančiai.

NORWOOD, MASS.

Mirus

Robert Niaurai

Birželio 27, 1968 m.

Reiškiame gilią užuojautą velionio podukrai Sylva F. Beandoini ir kitiems jo giminaičiams.

P. El. Kuruliai
B. Žukauskienė
Helen Bond
M. Krasauskienė
Vil. Žilaitis
M. Davidonienė
Julia Družienė
V. Kavoliūnas
M. Uždavinis
J. M. Sadauskai
A. O. Zarubai
Nellie Grybienė
C. Tarailienė
L. M. Trakimavičiai
S. J. Rainardai
A. K. Barčiai
J. Valančiauskas
A. Vaitkevičius
A. Vasiliauskienė
Mr. & Mrs. A. Steven Janus
Elzb. Repšienė
B. Sarapienė
V. M. Grinkevičiai
J. Nevackienė

YUCAIPA, CALIF.

Jonui Markevičiui

Reiškiame gilią užuojautą jo artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

Antanas ir Domicelė Shultz,
San Leandro, Calif.

St. Petersburg, Fla.

"Laisvėje tilpusi Kalvio korespondencija birželio 28 d. prasilenkia su teisybe. Ten buvo aprašytos motinų ir tėvų dienos dvejose vietose.

Buvo parašyta, kad "pirmąjį minėjimą suruošė LLD 45 kuopa. Buvo geri pietūs, taikyta toms dienoms. Nariai pietus gavo beveik veltui: vyras užmokėjo $2, o moteris 25 c. ir abu pavalgė. Manau, kitos kuopos galėtų imti iš mūsų vaišingumo pavyzdį".

Turiu pasakyti, kad jis neteisingai parašė. Pas mus yra taip: Tie nariai, kurie priguli prie LLD 45 kuopos, visi gavo pietus veltui motinos dienoje ir tėvų dienoje. Vadinasi, per abi dienas kuopos nariai gauna pietus nemokamai. Bet tie, kurie nepriguli prie kuopos, moka pilną tikietą visuomet. Tai toks mūsų kuopos patvarkymas. Kuopos nariai gauna nemokamai pietus dvi dienas į metus.

Dar ir to negana. Nariai gauna nemokamai knygas. Šiemet gavome iš Lietuvos sieninį kalendorių. Tai vis už tuos du dolerius į metus. Tai matote, mieli skaitytojai, koks mūsų kuopos patvarkymas. Jie tiek daug gauna už tokią mažą mokestį. Už tai ir mūsų kuopa auga, gražiai bujoja. Atvažiavę iš kitų miestų rašosi į mūsų kuopą. Beveik kiekvienas susirinkime įsirašo naujų narių. Mat mūsų kuopa labai gerai veikia ir su visais gražiai elgiasi. Ir pas mus publikos visuomet būna pilna.

Vienas iš visų

Hartford, Conn.

Didelį smūgį gavo Hartfordas ir jo 2,000 darbininkų, dirbusių Olivette - Underwood, Co.

Dirbtuvė pradėjo veikti 1901 m. atsikėlusi iš Elizabeth, N. J. Išdirbo rašomąsias mašinėles. Labai plačiai vaizbą vedė, išstatė didelius pastatus, dirbo daug darbininkų. Per daugelį metų buvo viena iš pastoviausių dirbtuvių Hartforde, ir darbai buvo pakenčiami: Daug senosios kartos lietuvių dirbo joje.

Pasirodžius markete kitų išdirbysčių konkurencijai, darbai sumažėjo, mažėjo ir pelnai. Tai Italijos kompanija supirko daugumą šėrų ir tuo liko pilnais gaspadoriais.

Prasidėjo darbininkų kova už geresnį mokestį ir kitus pagerinimus. Pagrasino streiku. Derybos būdavo ilgos, bet darbininkai laimėdavo po biskį; taip ir tęsėsi kelerius metus.

Šiuo tarpu, kontraktui užsibaigus, unija išėjo į streiką. Po dviejų savaičių kompanija paskelbė, kad dirbtuvę uždaro ant visados. Apie 2,000 darbininkų lieka be darbo. O Hartfordas neteko didelio taksų mokėtojo.

Jaunesniems darbininkams miestas siūlo policijos ir ugniagesių darbus, o senesnio amžiaus žmonėms, išdirbusiems daugelį metų vienoj vietoj, išeiti be nieko ir gauti kitur darbą—sunku. Taigi niekas nėra užtikrintas rytojumi šioje santvarkoje.

—:—

Liepos 2 dieną mirė Stanlis Daunis (Daivis). Kiek žinoma, neturėjo giminių šioje apylinkėje; buvo nevedęs. Hartforde gyveno daug metų, priklausė prie Laisvės Choro, turėjo tenoro balsą. Laisvės Choras jam suteikė gražių gėlių prie karsto. Palaidotas Rose Hill Memorial kapinėse.

Paėjo iš Kauno rėdybos, Papilės parapijos. Daug metų Amerikoje pragyveno. Paliko ir turto, be jokio testamento. Jei giminių neatsiras, tai paliks valdžiai.

Ilsėkis ramiai, gražiose Rose Hill kapinėse. Mes, choriestai, tavęs labai pasigesime.

—:—

J. Kazlauskas, per daugelį metų veikęs pirmeiviškose organizacijose, kai kuriose jų užėmė sekretoriaus vietą, taipgi dainavo Laisvės Chore per ilgus metus, dabar yra sergantis. Jau ilgas laikas randasi Norwich, Conn., ligoninėje. Tolokai nuo Hartfordo ir aplankyti jį nelengva. Sakoma, kad eina geryn. Linkiu jam kuogeriausiai susveikti.

V. K.

New Haven, Conn.

Liepos 11 dieną (1968 m.) mirė Eva Rudmon.

Kas buvo Eva Rudmon? Man pribuvus į New Haveną 1915 metais turėjau progą sutikti Rudmonus. Radau pačiame jų gražiausiame gyvenime. Jonas ir Eva buvo neseniai vedę. Mylėjo dainuoti progresyviškas dainas. Tuojau kvietė ir mane stoti į chorą, kurį tada mokė Petras Palšys ir Adomas Dagis. "Laisvė" ir "Vilnis," ar kurie kiti laikraščiai kuomet ėjo, jie radosi Rudmonų namuose.

Sunku būtų surasti kitus tokius draugiškus žmones, kaip buvo Rudmonai. Visi progresyviai kalbėtojai, dainininkai buvo Rudmonų priimti nakvynei ir vaišinti. Aukotojai apšvietos reikalams jie visados pirmutiniai. Mūsų kolonijoje (New Haven) nebuvo parengimo be Rudmonų; visados stodavosi dirbti; nepraleisdavo ir kitų kolonijų svarbių veiksmų, dalyvaudavo.

Jonas Rudmonas mirė 1963 m. Eva būdama viena bandė vesti tokį pat gyvenimą, kuris veda žmoniją į geresnę ateitį. Trejetą metų jautėsi neblogai. Vėliausiu metu pradėjo nesijausti sveika. Liepos 10 d. ją ištiko vadinamasis šokas, nuo kurio jau nebuvo pagalbos, ir liepos 11 d. užmigo amžinai

Eva Rudmon (Eggert) kilusi iš Zvirių bažnytkaimio (prie Skirsnemunės).

Liūdesyje paliko keletą giminaičių: Juozą Rudmon su šeima Boston, Mass.; brolį Lietuvoje, kuris 1967 metais lankėsi Amerikoje valdiškais reikalais. Taipgi paliko daug draugų po visą Connecticut valstiją ir kitur.

Tegul būna lengva žemė Evos kūnui. Didelė užuojauta likusiai jos giminei.

J. Kunca

Ligoninė gigantas

1970 metais Maskvoje bus baigta statyti 3 tūkstančių lovų ligoninė. Pagrindiniame jos pastate bus 13 įvairių klinikų ir 50 operacinių salių.

Waterbury, Conn.

Waterburio LLD 28 kuopos ir Oakvillės 31 kuopos bendras parengimas buvo pasekmingas. Tai buvo gražus draugiškas susitikimas, tuo pat sykiu ir didelė parama "Laisvei."

Piknike buvo tolimų svečių. A. Bimba pasakė kalbą, tai paįvairino parengimą. Taip pat mūsų artimieji draugai irgi visuomet dalyvauja mūsų sueigose, kaip Hartfordas ir Bridgeportas, niekuomet nepasilieka namuose.

Šis parengimas tikrai davė gražios paramos spaudai. Mūsų prieteliai visuomet pasirengę paremti savo spaudą, kad ji ilgai gyvuotų.

Labai dėkingi esame A. T. Morisam už suteikimą vietos veltui ir prisidėjimą darbu ir maistu.

O. Žuraitienė dovanojo kugelį, D. Žuraitienė — skanų tortą, M. Svinkūnienė ir Klem. Yenkeliunienė—dalykėlius, kurie buvo reikalingi prie kepimo.

Negalime pamiršti mūsų draugų, kurie darbuojasi, kad viskas būtų tvarkoje, tai W. Dūda, V. Jakubonis, I. Vaitonis. Ir visiems, kuo nors prisidėjusiems prie parengimo, širdingiausiai ačiū!

—:—

Pakvietimas

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kuopos piknikas ir pietūs įvyks sekmadienį, rugpiūčio 18 d., I. K. Vaitonių sodyboje, 25 Roosevelt Dr., Waterbury. Pietūs bus duodami 1 val. Kaina prieinama.

Šis parengimas geram tikslui—mūsų spaudos paramai.

Tai bus mūsų paskutinis šią vasarą parengimas, nes jau artinasi rudenėlis, tai dar norime pasigrožėti gražiąja gamta ir pasimatyti su draugais, su kuriais nelabai dažnai pasimatome.

Šeimininkės ruošiasi visus patenkinti valgiais ir šaltu gėrimu. Bus smagu laiką praleisti ir papietauti tyrame ore.

Patariame šeimininkėms tą dieną negaminti pietų namuose, o pasikviesti savo drauges, draugus ir pakalbinti kitus atvykti į šį parengimą.

Pikniko pasekmingumas priklauso nuo eilės draugių ir draugų puikios kooperacijos—visokeriopos talkos.

Iki pasimatymo!

Klem Yenkeliunienė

Sellersville, Pa.

Iš atsibuvusio mūsų ūkyje parengimo

Parengimas buvo vienas iš geriausių. Oras buvo labai gražus. Pietus ir vakarienę valgė atvirame ore po medžiais. Draugų ir draugių atsilankė nemažai. Gražiai pasirodė iš mainų apylinkės draugai. Negailėjo nuovargio ir tolimos kelionės. Taip pat draugai niūjorkiečiai parengimą gerai reklamavo ir skaitlingai parengime dalyvavo. Buvo po keletą mašinų su draugais iš Baltimorės, Readingo, Eastono, New Yorko, Chesterio, Philadelphijos ir Bud Lake, N. J.

Mes, Ramanauskai ir Philadelphijos draugai ir draugės, visiems atsilankiusiems į parengimą labai dėkojame. Tas parodo, kad mes turime dar nemažai draugų ir draugių, kurie įvertina tokius parengimus ir draugiškus pasimatymus ir kartu paremia mūsų spaudą.

Dar yra draugų ir draugių, kurie per porą dienų pagelbėjo paengimą prirengti, bet dar prisidėjo su dovanomis. Eastono Tilvikas visuomet dovanoja duonelės ir pyragaičių. Readingo draugė Zambusevičienė — 2 pyragus ir dovanom paduškaitę, draugė Romikaitienė prikepė pyragaičių, drg. Mičinskienė (Reading, Pa.) — išsiuvinėtv paduškom užvalkalų, J. A. Augutienė — brangų rankšluostį, V. Gustaitienė—mezginių.

Prie valgių prirengimo daug dirbo Mariutė Tureikienė ir V. Gustaitienė. Prie valgių padavimo — A. Gegniūtė, Mulokaitė, Zambusevičienė, Stanienė, Muzikevičienė ir Žalnieraitienė. Draugė P. Valantienė, kaip darbšti šeimininkė, visus sutiko ir pasveikino. Iš vyrų dirbo F. Valantas, Merkis, Kazlauskas, Pranaitis ir Jurgelis.

Palikęs pelnas buvo paaukotas "Laisvei," "Vilniai" i "Liaudies Balsui."

Visiems atsilankiusiems ir parengime dirbusiems tariame širdingai ačiū.

B. R. ir visa komisija

Rūgšti upė

Rūgšti upė, El Rio Vinegrė, teka Kolumbijoje netoli veikiančio Purasės ugnikalnio. Viename litre upės vandens yra maždaug 11 gramų sieros rūgšties. Jame negali gyventi žuvys.

Montello, Mass.

"Laisvės" spaudos piknikas atsibuvo birželio 30-tą Ramova parke, Montello. Jį surengė LLD 6 kuopa su pagalba LLD 7 apskrities ir moterų apšvietos klubų Sąryšio. Gerai pavyko.

Diena pasitaikė graži. Turėjome nemažai gražios publikos, vietinės, iš visos apylinkės, iš N. Y. ir kitų valstijų.

Tvarka visur buvo gera. Visi dirbo iš širdies, teisingai. Liko nemažai pelno.

Dainų programą atliko Irena Janulis, Helen Smith ir Albert Daukšys iš Worcester. Jų gražios liaudiškos dainos visiems patiko. "Laisvės" redaktorius Antanas Bimba kalbėjo apie spaudos reikalus. Po to, per jį ir per "Laisvės" administratorę Liliją Kavaliauskaitę nemažai dalyvių pridavė savo dovanas spaudai. Taip pat per moterų stalą ir virtuvę gauta nemažai dovanų pinigais, daiktais, pyragais ir kugeliais.

Ačiū visiems, kurie atjautė mūsų darbininkišką spaudą taip gausiai jai aukojo, dirbo. Varde mūsų rengimo komisijos širdingas ačiū visiems.

George Shimaitis

Nitroglicerinas

Jaunas anglų gydytojas Brantonas dažnai aplankydavo pacientą, sergantį širdies angina, kitaip sakant, stenokardija. Eilinio priepuolio metu, tikrindamas ligonio pulsą, gydytojas pastebėjo, kad arterija labai įtempta, jos pulsas labai sulėtėjęs. Vadinasi, arterijos susiaurėjo, ir arterinis kraujospūdis pakilo. O jeigu praplėtus arterijas? Tada dikriausiai skausmas dinngs. Ir Brantonas prisiminė amilitritą — gelsvą, lakų, savotiško kvapo skystį. Jis žinojo, kad, įkvėpus amilnitrito, po kelių sekundžių pajuntama kūne šiluma, parausta veido, kaklo ir krūtinės oda. Mat, išsiplečia odos kraujagyslės.

Kai tik prasidėjo pacientui priepuolis, gydytojas keletą amilnintrito lašų užlašino ant nosinės ir paprašė ligonio įkvėpti vaistų garų. Nepraėjo nė pusė minutės, ir skausmas širdies srityje išnyko, pulsas pasidarė normalesnis. Taip 1860 m. medicinos praktikoje pasirodė amilnitritas. Tais pačiais metais Brantonas pastebėjo, kad tokios pat savybės būdingos ir nitroglicerinui bespalviui riebališkam skysčiui.

Nuo to laiko praėjo daugiau kaip šimtas metų, o nitroglicerinas tebėra viena geriausių priemonių greitai stenokardijos priepuoliui nutraukti.

Tačiau nitroglicerinas ne tik vaistai. Sumaišius jį su akyta inertine emdžiaga, agunamas dinamitas. Taip toji pati medžiaga buvo panaudota žmonėms naikinti ir jiems gydyti.

1956 m. TSRS MMA tikrasis narys V. Zokusovas, tyrinėdamas vaistus nuo stenokardijos, taigi, taip taip pat ir nitrogliceriną, pastebėjo įdomų reiškinį: kiti vaistai, kaip papaverinas ir enfilinas, žymiai geriau išplečai kraujagysles, negu nitroglicerinas, tačiau stenokardijos atveju gerokai menkiau tepadeda. Tada kilo nedrąsi mintis: gal būt, nitroglicerinas veikia ne širdį, o smegenis? Eksperimentai šią hipotezę patvirtino. Prof. N. Kaverina įrodė, kad nitroglicerinas pačioje centrinėje nervų sistemoje užblokuoja iš smegenų į širdį einančias biosroves, kurios sukelia širdies kraujagyslių susitraukimą.

Nitroglicerinas toliau tebetyrinėjamas. Labai galimas dalykas, kad jis atskleis ir daugiau savo paslapčių. Kartu mokslininkai ieško ir naujų priemonių, kurios ilgiau veiktų. Padarius sudėtingesnę nitroglicerino molekulę, buvo gauti vertingi vaistai: erinitas ir nitrosorbidas, kurie savo chemine sandara yra tikri nitroglicerino broliai. Jie nuo stenokardijos priepuolio apsaugo 3-5 val.

Saulėtas namas

Italų inžinierius Girelis pastatė namą, kuris visada atsisuka langais į saulę.

Ispanijoje, pas didelio Madrido baro savininką Chose Čikotę, jo "Pasauliniame stipriųjų gėrimų muziejuje" saugoma daugiau kaip 20 tūkstančių butelių su įvairių markių vynu iš 126 pasaulio šalių: nuo meksikietiškos tekiljos iki japoniškos kuri. Jų tarpe yra ir vienintėlis pasaulyje butelis su 1494 metų cheresu. Teigiama, kad jis buvo padovanotas Kolumbui, kai jis grįžo iš pirmosios kelionės po Ameriką.

BINGHAMTON, N. Y.

Antanas Klimas

(fotografas)

Tapo išskirtas iš mūsų gretų.

Liūdime gero draugo ir kaimyno. Reiškiame užuojautą jo seseriai Mary Jasulaitienei ir kitiems velionio artimiesiems.

M. Žukas	O. Wellus
P. Jasilonis	N. Strolis
H. Pagiegalienė	J. Vaicekauskas
St. Vaineikis	H. Žukienė
A. Pagiegala	M. Žemaitienė
E. Strolis	E. Cekanauskas
O. Deshus	J. Navalinskas
K. Markūnienė	K. Vaicekauskas
J. Kirelis	J. Žemaitis
O. Kirelis	U. Šimoliūnas
J. Strolis	M. Sadauskas
A. Žolynas	M. Luzinas
M. Kazlauskienė	O. Schultz
P. Mikalajūnas	W. & B. Keršuliai
W. Žukas	L. Kavaliauskaitė

NORWOOD, MASS.

Mirus

Jonui Budrevičiui

Birželio 28, 1968 m.

Reiškiame užuojautą šo žmonai Stella, dukroms Josephine ir Jane, žentams H. Fitzgerald ir Ed. J. Rochell, anūkams, giminėms ir draugams.

L. M. Trakimavičiai	C. Tarailienė
P. El. Kuruliai	S. J. Rainardai
B. Žukauskienė	A. K. Barčiai
H. Bond	J. Valančiauskas
M. Krasauskienė	A. Vaitkevičius
Vil. Žilaitis	A. Vasiliauskienė
M. Davidonienė	Mr. & Mrs. A. Steven Janus
Julia Družienė	Elzb. Repšienė
V. Kavoliūnas	B. Sarapienė
M. Uždavinis	V. M. Grinkevičienė
J. M. Sadauskai	J. Nevackienė
A. O. Zarubai	
Nellie Grybienė	

Help Wanted Male

SERVICE ADVISERS (4)

Men interested in good positions with large GM dealership. We offer pleasant working cond., good base pay plus draw. Here's a job that offers an exce. opportunity to get ahead with good benefits. Some mechanical exp. desired. Contact Mr. Wilkie, Sunny Stein Chevrolet. 6501 Market St., Upper Darby, Pa. FI 2-8000. JA 8-6960. (51-57)

ROLL TURNER

Must be familiar with Bar Mill producing Angles, Rounds and Re-Bars

Reply to

MILTON MANUFACTURING COMPANY

P. O. Box 429
Milton, Pa. 17847
State Experience, Etc.
An Equal Opportunity Employer.
(51-62)

FOREMAN—DOCK. Must be exp'd in handling inbound LTL operation with knowledge of Phila area. We want a man who knows how to supervise, be cost conscious & follow company procedures. Salary open depending on experience and ability. An equal opportunity employer. SPECTOR FREIGHT SYSTEM, 4141 Richmond St., JE 3-9937. (53-55)

AUTO BODY MEN. Auto body assemblers (2) for wreck work. Auto Mechanics. Top pay, fine working conditions. Salaries unlimited. Apply:
HANNIN'S
4455 Paul St. JE 3-8200.
(53-55)

Help Wanted Female

OPERATORS WANTED

For skirts and dresses.
All sections open. Union shop.

PARK LANE FASHIONS

417 Wood St., nr. Boulevard.
Phone: 609-692-7286.
We are an equal opportunity employer. (50-56)

OPERATORS

Experienced for single needle and overlock machines.
OPERATIONS REQUIRED
COLLAR & CUFF MAKERS
COLLAR SETTERS
FRONT MAKERS

We will teach you to sew if you are willing to learn. Apply in person:

LOUIS BRODSKY & SON
1 Martin Ave., South River, N. J.
(54-58)

DIETITIAN

Outstanding opportunity for Dietitian. ADA not essential.
ST. VINCENT'S HOSPITAL
70th & Woodland Ave., SA 7-8200
(54-56)

Pranešimai

CLEVELAND, OHIO

LDS 55 kp. išvažiavimas pas Martin Kazan, liepos 28 dieną.

Važiuokite Euclid Ave. iki Chardon Rd. No. 6. Važiuokite No. 6 keliu iki Brush Rd. Sukite po kaire, rasite didelį sodą, tai bus išvažiavimo vieta. Lauksime visų su užkandžiais ir kavute. Iki pasimatymo.

Anna Kazilonis, 55 kp. koresp.

(54-55)

BALTIMORE, MD.

LLD 25 ir LDS 48 kuopų susirinkimas bus laikomas rugpiūčio-Aug. 3 d., 2 val. dieną. Visiems nariams žinomoj vietoj. Malonėkite dalyvauti, išgirsite raportą iš spaudos pikniko, kuris įvyko birželio 11 d. Aptarsime ir kitus reikalus.

(54-55) —Kom.

Daugiau įvairių parengimų "Laisvės" naudai.

"LAISVĖS" REIKALAIS

Pas mūsų geruosios prietelius—**draugus Ramanauskus,** Sellersville, Pa., įvyko pariukė, liepos 7 d., pagerbti draugą Ramanauską jo gimtadienio proga ir įžengimas į pensininkystę. Diena buvo graži, suvyko nemažas būrys Ramanauskų draugų, iš Maryland, Pennsylvania, New Jersey ir New Yorko valstijų. Per Antaną Bimbą ir L. Kavaliauskaitę gauta aukų nuo sekamų laikraščio "Laisvės" rėmėjų:

K. Zambusevičiai, Reading	$25.00
J. F. Deltuvai, Baltimore	15.00
Povilas Juozokas, Wilkes-Barre	10.00
Wm. Baltrušaitis, Brooklyn	10.00
A. J. Pranaitis, Philadelphia	10.00
A. K. Motuzai (Shenandoah)	10.00
Frank Čižauskas, Shenandoah,	10.00
A. K. Naravai, Shenandoah	10.00
N. Dudonis, Chester	10.00
J. J. Staniai, Baltimore	10.00
L. Tilvikas, Easton	10.00
J. Urbonas, Philadelphia	10.00
Lietuvaitė	10.00
F. Mankauskas, Wilkes-Barre	10.00
Kazys Senkus, Minersville	10.00
A. Zalenkienė, Frackville	6.00
Mary Melus, Frackville	6.00
A. Globičius, Wilkes-Barre	5.00
M. Sinkevičienė, Wilkes-Barre	5.00
Josephine Augutienė, Cliffside Park	5.00
John Logiski, Philadelphia	5.00
P. Šlajus, Chester	5.00
A. Lipčius, Eddystone	5.00
T. J. Beleckai, Philadelphia	5.00
P. Baranauskas, Philadelphia	5.00
J. Rušinskas, Brooklyn	5.00
Uršulė Gužonienė, Gloucester	5.00
B. Gegžnienė, Philadelphia	5.00
M. O. Žiobai, Frackville	5.00
P. Gurklys, Philadelphia	3.00
Ad. Pauliukaitis, Philadelphia	3.00
Nellie Gričienė, Philadelphia	2.00
M. Romikaitis, Reading	2.00

Po $1: J. Kazlauskas, B. Navalinskienė, Phila., Pa.; V. Gižauskas, Chester, Pa.

Beje, prie šios pariukės suruošimo prisidėjo ir philadelphiečiai. Mačiau gaspadinių iš Baltimorės ir New Jersey.

Po LDS seimo Worcesteryje įvykusiame piknike per A. Bimbą įteikė "Laisvei" paramos šie mūsų laikraščio prieteliai ir rėmėjai:

Roger Žilis	$20.00
Frank Varaška	20.00
B. Čiuberkis	10.00
Jurgis Deksnys	10.00
Mrs. Ellis Morris	10.00
Helen Jeskevičiūtė	10.00
J. K. Vaicekauskai	10.00
Eliz. Freimantienė	10.00
M. P. Karpowich	10.00
Valerija Urbikienė	10.00
H. P. Siauriai	5.00
Zitkus	5.00
F. K. Čereškai	5.00
M. Sukackienė	5.00
John Yurgal	5.00
J. M. Petkūnai	5.00
George Wareson	5.00
Agnes Wassall	5.00
J. ir Ig. Urmonai	5.00
B. Žalimas	5.00
P. Jasilionienė	5.00
Walter Kelly	1.00

Nuo kitų gauta sekamai:

Josephine Wanagas, Catskill, N. Y.	$16.00
Geo. Rackauskas, Stoughton, Mass.	14.00
Lietuvių Moterų Klubas (per A. Salin), Cleveland, Ohio	10.00
L. Tilwick, Easton, Pa.	10.00
J. Saulėnas, Detroit, Mich.	6.00
B. F. Kelly, Glen Meyer, Canada	5.00
J. Kriaučiūnas, Brooklyn, N. Y.	5.00
M. L. Jakščiai, Brooklyn, N. Y.	5.00
K. N., B'klyn, N. Y.	4.00
M. Paulauskas, Pittsburgh, Pa.	2.00

Po $1: J. Ragauskas, St. Petersburg, Fla.; P. Čereška, Brockton, Mass.; Jonas Sutkus, Stoughton, Mass.; J. Gruselionis, Pittston, Pa.; Albina Volugnes, B'klyn, N. Y., ir Vincas Delnickis, Bridgeport, Conn.

Dėkui visiems viršminėtiems prieteliams už jų dovanas laikraščiui. Turime dar suplaukusių daugiau, kurias paskelbsime prie progos.

"Laisvės" Administracija

Lietuvių grafiko apdovanojimas

Krokuvos Meno rūmuose vyksta 11 tarptautinė grafikos paroda, kurioje eksponuojama 2,350 dailininkų darbų iš 48 šalių, taip pat ir iš Tarybų Sąjungos.

Pagal šių parodų tradiciją apdovanojimai už gegeriausius kūrinius skiriami ne uždarius ekspoziciją, o pirmą dieną. Tarp specialių premijų Krokuvos miesto prizas įteiktas lietuvių grafikui R. Gibavičiui.

Jonas Juška vyksta į Lietuvą

Brooklyno lietuvių progresyvės visuomenės veiklusis mene poetas-dramaturgas Jonas Juška vyksta atlankyti Lietuvą jau trečią sykį į pereitus pustuzinį metų. Jis išlėks lėktuvu į Lietuvą liepos 30 d.

Gal šis Jono atlankymas Lietuvos bus svarbiausias. Šį sykį jo sūnus, chemijos profesorius Henry Juška vyksta sykiu su juo atlankyti savo tėvo tėvo gimtinės šalį ir tą vietą, kur jo tėvas gimė ir augo pirma atvykimo į Ameriką.

Taipgi sykiu su Jonu vyksta į Lietuvą ir jo brolienė Mary Knystaitienė.

Jonas Juška gimęs Anykščių rajone, Butėnų kaime, prie Šventosios krantų, kaimynystėje Anykščių šilelio.

Tai Lietuvos vietelė, kuri tik ir tinka poetus gimdyti ir juos ten auginti. Net pavydėtina, kad Jonas ten gimė ir augo. Ten gražu! Juk ir man teko ten būti 1926 metais savo gyvenime; teko dviračiu važiuoti net mylias pakrante Šventosios iki pasiekiau Anykščius ir Anykščių šilelį. Nusižiūrėjau į jo majestotiškas egles ir—kad jau dėjau galvą žemyn į smiltyno gilią pakrantę, pastatydamas ragožes.

Ta "nelaimė" nesužeidė manęs — tik įbruko man progą paėjėti pėsčiam ir išsižiojusiam stebėti aukštųjų eglių viršūnes, kaip jos bandė pasiekti patį dangų...

Laimingos jiems kelionės; didžiausio jiems pasisekimo Lietuvos gražioje gamtoje!

A. Gilman

Išvyko ilgon kelionėn

Sužinota, kad įžymusis Lietuvos žurnalistas Albertas Laurinčiukas, kuris čia darbuojasi kaip "Moscow News" korespondentas J. Tautose, išvyko į mūsų krašto tolimuosius vakarus. Kelionė užsitęsianti apie 40 dienų. Su juo kartu važiuoja Izolda Laurinčiukienė ir jų dukrytė Izoldutė.

Žurnalistas išvyko automobiliumi, žada pasiekti Kalifornijos didmiesčius — Los Angeles ir San Francisco. Aišku, kad ten jis susitiks ir susipažins ir su lietuviais. Pakelėje sustosiąs ir Chicagoje.

Netenka abejoti, kad A. Laurinčiuko įspūdžiai iš šios nepaprastos kelionės pasirodys ir Lietuvos spaudoje.

Linkime Laurinčiukams laimingos kelionės.

Rep.

AUTOBUSAS UPĖJE

Leningrade pagamintas keleivinis autobusas amfibija. Telpa 83 keleiviai. Autobuso greitis — 45 kilometrai per valandą. Jam nebaisios ir seklios upės. Užriesta priekinė dalis leidžia priplaukti prie kranto bet kurioje vietoje, net ir ten kur nėra prieplaukų.

Viena amerikiečių firma pradėjo gaminti magnetomotorą, kuriuo galima tiksliai nustatyti požeminio vandens šaltinius, jų gylį, kiek apytikriai gręžinys galės tiekti vandens per minutę.

Įsipainiojimas irišjo laimingas išsipainiojimas

Iš Manhattan nusileidome nuo Williamsburg tilto į tą Brooklyno dalį, kur per 50 metų, iki prieš 15 metų, lietuviai ir žydai, su maža priemaiša kitų mažumų, knibždėte knibždėjo. Čia buvo lietuvių ir žydų kultūriškos įstaigos: klubai, didelės salės dideliems sambūriams, mokyklos, eilė laikraščių leidyklų, įskaitant ir progresyvės lietuvių visuomenės "Laisvę." Čia buvo ir įžymi lietuvių siuvimo industrija, su daugeliu siuvėjų.

Dabar čia radikaliai viskas pasikeitę, viskas kitaip. Jeigu lankeisi čia prieš 20 ar 15 metų, tai dabar čia pakliuves jokiu būdu neatspėsi, kad čia tokia pat vieta, kokia ji buvo tada.. Dabar kitokios Amerikos mažumų grupės šią vietą užėmė. Daugumoje dabar čia gyvena juodi žmonės, su gera priemaiša puertorikiečių, kurių daugelis yra irgi juodi, mulatai, o kiti jų—balti. Kiti jų čia iš Lotynų Amerikos, indėnų kilmės, maišyti su ispanų, portugalu kilme.

Tiesiai nuo Williamsburg tilto mūsų žinomas kelias vedė mus į rytus link Bushwick Ave., kuri mus veda link Jamaica ir mūsų namų. Mes tuo keliu važiavę per eilę metų. Niekas mūs praeityje nesustabdydavo, laisvai važiuodavome. Bet dabar kitaip...

Nuo tilto plazos gal pasiekėme antrą ar trečią gatvę, gal Marcy Ave., kur populiarus lietuvių atletų klubas būdavo per eilę metų. Gi sekančiame bloke prieš mus matosi tirščiausia juodų žmonių kamšatis. tokia, kur uodas snapo neįkištu. Aiškiai visi jaunaamžiai, su priemaiša mažų vaikų, kurių tūli dar ant motinų rankų. Šilta, vyrai pusnuogiai, aiškiai matosi iš tolo jų stiprūs kūnai. Moterys irgi mažai kuo prisidengusios.

Šiurpulinga tyla

Kas čia dėjosi, buvo negalima atspėti. Rodėsi, visų akys nukreiptos link vieno namo viduryje bloko, į šiaurę. Beveik iš kiekvieno namų lango matėsi kelios galvos iškištos, kurių akys taipgi nukreiptos link to paties taško į šiaurę, kur ir kitų.

Viešpatavo kokia tai šiurpulinga tyla, tik retkarčiais supliurpsi automobilio dūda. Toje žmonių kamšatyje automobiliai irgi susigrūdę ir susipainioję, kiekvienas jų gal bandė pabėgti savo keliu.

Ko gero, prieš pat mūsų vežima du automobiliai irgi apsipainioję, vienas beveik skersai kelio, gal bandęs pasprukti į šalutinę gatvę, bet nespėjęs. Aš irgi maniau taip daryti, bet jiedu užtoję man kelią!

Baisios mintys

O tos mintys skverbiasi galvon. Juk ir čia gali įvykti įnirtusios minios eksplozija — bile sekundę. Mes nežinome, koks reikalas sutraukė šituos žmones, šitą minią čia. Mintyje man sako, kad panašus dalykas privedė minios eksploziją Newarke, čia Brooklyno - Stuyvesant, Brownsville dalyje, Watts, Calif., ir daugelyje kitų Amerikos miestų.

Spauda ir žmonės kalba, kad, viso labo, ten kur nors policistas sulaikęs nužiūrėtą asmenį, sulaužiusį įstatymą. Jis gynėsi esąs nekaltas. Minia jam pritarus ir eksplodavus, kai policistas atsisakęs kaltinamąjį paleisti. Pasekmės: šimtų milijonų dolerių vertės sunaikintos nusavybės, ligoninės pripildytos sužeistais. nemažai žuvusių.

Kas gali užtikrinti, kad ir čia dabar negali tas pat atsitikti?

O minia vis didėja — baigia ir mus apsupti. Norisi tik šokti iš vežimo ir bėgti, kur akys veda ir kojos nešа...

Mano laimei

Net nepastebimai atsiranda trys policistai. Vienas stojasi prieš mus ir žaibišku greičiu, kaip koks stebukladarys, atpainioja tuos du vežimus prieš mus ir pasiunčia vieną jų vienon pusėn, kitą — kiton. Pamoja man ranka tokiu būdu, kaip kad sakytų jis man: "Nešdinkis tu iš čia, kaip greit gali, dešinėn į skersgatvį! O aš tik to ir laukiau...

Nelengva buvo man iš čia išsprukti, nes dešinėje irgi buvo susipainioję automobiliai. Vienok išmanevravau iš tos painklės, pavartodamas net šaligatvį, nors ir jausdamas, kad gal ką nors pažeidžiau vežimo apačioje.

Įsukau tuoj į Broadway iškeltu geležinkeliu dengtą kelią, kuris irgi vedė link Jamaicos ir mano namų. Kaip čia buvo praeityje geras kelias, taip jis dabar prastas, duobėtas. Praeityje čia irgi lietuviai ir žydai gyveno. Buvo gražios krautuvių vitrinos, taipgi ir namai patrauklūs, teatrai.

Klaikus vaizdas

Dabar jeigu tąja gatve važiuosi visą 10 mylių kelią iki pat Jamaicos, vistiek matysi jaunus žmones ir jų juodus veidus. Namai apšepę: tūlų jų langai užkalti. Padabintų vitrinų labai maža. Daugelis jų geležinėmis grotomis aptvertos, tai jei biznis uždarytas, vitrinėje nieko nematai.

Pusvalandžio kelionę atlikome laimingai į valandą su biskučiu. Bet tiksliau pažiūrinėjus po apačia automobilio, suradau, kad vieną spyruoklę turiu visai sulaužęs, belipinėdamas tuos ten šaligatvius, ir gasolino tanką lengvai pradūręs, iš kurio palengva varvėjo gasolinas.

Tai niekis, palyginus su tuo, kas galėjo įvykti tokiame atsitikime, jei ten būtų įvykus šiems laikams galimoji minios eksplozija...

A. Gilman

Anglijoje sukurtas prietaisas, automatiškai vartantis knygos lapus. Jis skirtas rankų nevaldantiems žmonėms. Pašalinio pagalba ligoniui reikalinga tik knygai padėti ant specialaus padėklo.

Tarp lietuvių

Lietuviams gerai pažįstamas brooklynietis Mike Simon (Simonavičius), buvo užėjęs į "Laisvės" raštinę šią savaitę. Atnaujino giminėms gyvenantiems Lietuvoje prenumeratas, savo prenumeratą ir pridavė naują prenumeratą, asmens gyvenančio Kingston, N. Y.

Jis kas žiemą praleidžia Miami, (kartais ir St. Petersburg) Fla., paskiau grįšta į Brooklyną, ir gavęs progą praleidžia porą savaičių pas savo gerą draugą, buvusį brooklynietį Wm. Kuliką, Ulster Park, N. Y.

Geras pavyzdys yra M. Simon'o, kad jis jau suviršaštuoni metai kai atnaujina savo giminėms Lietuvoje prenumeratas, o prenumeratų yra viso 14! Apart giminėms, jis atnaujina prenumeratą ir Moletų Bibliotekai.

Tai yra nuoširdus žmogus! Tikiuosi, kad jo giminės labai įvertina jo dovaną. Daug sekmės jam!

— — —

Sugrįžo New Yorko LDS kuopu delegatai iš Worcester, Mass., kartu grįžo ir LDS Centro Sekretorius Jonas Siurba. Sako Seimas pavyko gerai.

LDS organo "Tiesa" anglu skyriaus redaktorė Anne Yakstis rašo, kad iš Seimo vyks į Maine valstiją su savo sesute Carolyn ir jos šeima (Baretela). Jos ten pasimatys su giminėmis gyvenančiais Rumford ir apylinkės miestuose.

Linkiu smagiai praleisti atostogų laiką.

L. K—tė

Aplankius K. Railienę

Montellietė Kaziūnė Railienė sunkiai serga ir dabar yra Plymouth County ligoninėje, Hanson, Mass.

Prieš 8 mėnesius ją kirto paralyžius. Jai buvo paralyžiuotas visas dešinysis šonas. Vėliau kiek atsigavo. Dešiniąja akimi nematė, dabar akis atsigavo ir koja gerokai susveiko. Jai yra nukirsta kalba ir dar nerodo atsigavimo ženklų.

Daktarai sako, kad negalima pasakyti, ar ji kada nors pilnai susveiks iš šio paralyžiaus. Šiaip ji atrodo gana gerai, tik dar susikalbėti negalima. Ji girdi ir atrodo, kad supranta, kai kalbi, bet atsakyti negali.

Ypatingas dalykas. Jos vyras Antanas Raila padainavo jai jos mylimas liaudies daineles, ir ji kartu su Antanu dainavo ir gražiai ištarė kiekvieną žodį, o kalbėti negali, neištaria žodžių.

Širdingiausiai linkime draugei sustiprėti ir sugrįžti namo. Gal namuose draugas Raila ja prakalbintų.

P. Buknys

Remdami "Laisvę" paremsite judėjimą už taiką.

Parengimų kalendorius

Rugpiūčio 11 d.

bus "Barbecue" Forest Parke.

Rugsėjo 28 d.

Laisviečių banketas "Laisvės" salėje. Pradžia 5 val. popiet.

Spalio 12 d

Piknikas pas Čiurlius, Pattenburg, N. J.

Lapkričio 10 d.

Metinis "Laisvės" koncertas New National Hall, Greenpoint-Brooklyn, N.Y.

Gruodžio 15 d.

LDS 13 kuopos metinis parengimas Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y.

TELEGRAMA IŠ VILNIAUS

Būsiu namuose penktadienį, liepos 19 d., Kennedy Airport, SAS linija, Skridimas No. 911, 6:40 v. vak.

EVA T. MIZARA

TSRS lėktuvo kapitonui nepatinka New Yorkas

Kennedy International aerodrome Tarybų Sąjungos lėktuvo kapitonas Boris S. Jegorovas reporteriams pasakė, kad jam New Yorkas nepatinka.

New Yorke daug triukšmo ir oras užterštas, sako kap. Jegorovas. Maskva netriukšminga ir ten oras netriukšminga ir ten oras neužterštas, todėl ten gyventi geriau. Kitas po Maskvos miestas, tai Kopenhagenas.

Jegorovas nepatenkintas, kad laiku atskridus reikėjo virš miesto skraidant suvėluoti pusantros valandos, o išskrendant — 20 minučių. Maskvoje nereikia suvėluoti, sako kapitonas.

Devynmetis kompozitorius

Armėnijos kompozitorių sąjungos salėje įvyko koncertas, kuriame buvo atliekami Ariko Kazariano kūriniai. Klausytojai, muzikai ir kompozitoriai, susidomėję klausėsi sonatų ir siuitų. Pats kompozitorius irgi sėdėjo salėje, mosuodamas kojytėmis, kurios net nesiekė grindų. Arikas Kazarianas yra devynerių metų ir mokosi Jerevano Čaikovskio muzikos mokyklos trečioje klasėje.

Anglijoje sukonstruota rašomoji mašinėlė netekusiems rankų invalidams arba paralyžiuotiems žmonėms. Iš šono prie akinių rėmo pritvirtinta nedidelė lemputė. Prieš kiniame mašinėlės panelyje yra kiaurymės, pažymėtos raidėmis bei atitinkamais ženklais. Užtenka ploną lemputės spindulį nukreipti į kiaurymę, ir mašinėlės mechanizmas automatiškai atspausdina reikiamą raidę arba ženklą.

BROOKLYN, N. Y.

Mirus

Onai Šleivienei

(Schlaves)

Reiškiu nuoširdžią užuojautą jos vyrui Jurgiui, sūnui Jurgiui, marčiai, giminėms ir artimiesiems.

Jugasė Danilevičienė